

Plenum

Tisdag 10.1.2023 kl. 13.59—18.30

3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om tillfällig skatt på vinster inom elbranschen och sektorn för fossila bränslen

Regeringens proposition RP 320/2022 rd

Remissdebatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet, som grundlagsutskottet och ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 45 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, minister Saarikko. [Annika Saarikko: Hur många minuter?] — Tio.

Debatt

14.01 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhe- mies! Hyvää alkanutta vuotta, kaikki edustajakollegat.

Esittelyssäni on nyt esitys sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisista voittoveroista. Esityksen taustalla on viime syksynä annettu Euroopan unionin neuvoston asetus korkeisiin energiahintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä. Me kaikki tunnemme energiamarkkinan nykyisen erittäin poikkeuksellisen tilanteen. Viimeaikainen Venäjän toiminnasta johtuva fossiilisten polttoaineiden hinnan voimakas nousu, myöskin Venäjän ja Suomen välisen sähkönsiirron loppuminen ja päästöoikeuden hinnannousu, ne ovat kaikki nostaneet sähkön tukkumarkkinahintaa, vaikka keskeisimpien tuotantomuotojen varsinaiset tuotantokustannukset eivät olekaan muuttuneet. Sähkön tukkumarkkinahintojen nousun seurauksena sähkön kuluttajahinta, se on noussut voimakkaasti. Sähkön korkeat hinnat heikentävät sähkönkäyttäjien taloudellista asemaa ja ennen kaikkea paljon sähköä käyttäviä kotitalouksia, kuten sähkölämmitteisten talojen omistajia. Paljon riippuu myös sähkösopimuksen tyypistä ja sopimisen ajankohdasta. Kotitalouden kuluva talven lämmitys- ja käyttökustannukset ovat voineet näiden vuoksi kasvaa moninkertaisiksi, kuten tiedämme, ja tätä tilannetta hallitus on pyrkinyt useilla eri keinoilla helpottamaan.

Viime syksynä jo budjettiriihessä sovittiin ja sittemmin eduskunta käsitteli sähkön arvonnisäveron alentamista, verotuksessa myönnettävää sähkövähennystä ja suoraa sähkötukea pienituloisille kotitalouksille. Nämä tuet on jo hyväksytty, ja ne ovat määräaikaisena voimassa nyt talvikuukausien ajan. Mutta samalla hallitus ja käsitykseni mukaan koko eduskunta yhdessä on tullut siihen tulokseen, että vieläkin tarvitaan kotitalouksiin kohdistuvia toimia, ja näitä lisätoimia valmistellaan parhaillaan, kuten julkisesta keskustelusta laajasti tiedätte.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Nämä tässä luettelemani toimenpiteet, jo toteutetut ja valmistelussa olevat, ovat kokonaisuudessaan yhdessä mittavia miljardiluokan päätöksiä. Samanaikaisesti kun monet kulluttajat ovat hädässä poikkeuksellisten suurten sähkölaskujen takia, useat sähköalalla toimivat yritykset, etenkin sähköä tuottavat yritykset, tekevät merkittäviä ansaitsemattomia voittoja. Korostan: On oikein ja kohtuullista, että yritystoiminnasta syntyy voittoja. Se on yrittäjäriskiä perustuvaa, ja näin kuuluukin olla, mutta oikeudenmukaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että sähköalan yritysten suuria voittoja käytetään tässä poikkeuksellisessa tilanteessa osaltaan kotitalouksien ahdinkoa lievittävien tukitoimien rahoittamiseen. Tämän vuoksi hallitus ehdottaakin, että sähköalalla toimivien yritysten voittoihin kohdistetaan kertaluonteisesti ylimääräinen vero. Tämän väliaikaisen voittoveron suuruus on 30 prosenttia. Veroa sovellettaisiin yritysten voitoista maksettavan tuloveron lisäksi, eikä vero olisi tuloverotuksessa vähennyskelpoinen. Verovelvollisia olisivat sähköntuottajat sekä useat sähköä myyvät yritykset. Tämän ulkopuolelle rajattaisiin vähäinen sähköliiketoiminta sekä sellaiset sähkön vähittäismyyjät, jotka eivät kuulu konserniin, jolla on sähköntuotantoa, ja joilla ei ole omistuksia sähköntuotantoa harjoittavissa yrityksissä. Tämän veron kohteena olisi sähköalan yritysten liiketoiminnan tulos, joka ylittää 10 prosenttia sähköliiketoimintaan sitoutuneesta omasta pääomasta. Sähköliiketoiminnan tuloksella, mitä sillä tarkoitetaan: veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen sekä muiden vähennyskelpoisten erien erotusta. Tulojen veronalaisuus ja menojen vähennyskelpoisuus määriteltäisiin siis pitkälti vastaavasti kuin normaalissakin yritysverotuksessa. Vero kannettaisiin nyt alkaneelta vuodelta 23, ja vero tulisi maksuun valtiolle vuoden 24 aikana.

Arvoisa puhemies! Muutama sana tämän esityksen keskeisistä vaikutuksista: Tämän ehdotetun voittoveron verokertymän suuruus, siis se, paljonko tästä valtion kassaan kilahtaa, riippuu keskeisesti siitä, miten sähkön hinta kehittyy — se, jota me kaikki ja monet suomalaiset nyt tiiviisti seuraamme — ja samalla se riippuu myös kotimaisen sähköntuotannon määrästä, millaiseksi se kehittyy kuluvana vuonna, ja nämä molemmat asiat ovat valitettavan vaikeasti ennustettavissa. Arviot tuotosta kuitenkin on toteutettu. Veron tuotto voisi olla suuruusluokkaa 0,5 miljardia eli puoli miljardia — 1,3 miljardia, ja koska sähköntuotannosta huomattava osa on valtion ja kuntien omistuksessa suoraan julkisten yhtiöiden kautta tai välillisesti, veron vaikutus koko julkisen talouden tuloihin olisi kuitenkin verotulojen kasvua pienempi.

Sähköalan voittovero vähentäisi sähköalan yrityksille kertyviä voittoja siis kertaluonteisesti, ja on hyvä todeta, että on totta, että yritysten korkeampi verotus lähtökohtaisesti varmasti vaikuttaa yritysten investointeihin. Koska omalle pääomalle lasketun kymmenen prosentin tuottoa vastaava sähköliiketoiminnan tuotto olisi tämän veron osalta verovapaa ja voittovero olisi määräaikainen vain yhdelle vuodelle, me emme arvioi, että tällä olisi merkittäviä vaikutuksia sähköntuotannon uusiin investointeihin, niin että ne tämän veron vuoksi hidastuisivat. Emme myöskään arvele, että tällä olisi suoraa vaikutusta sähkön tarjontaan tai sen tukkuhintaan — hyvä näin. Vero kohdistuisi sähköliiketoiminnasta saataviin yli kymmenen prosentin tuottoajan ylittäviin voittoihin. Liiketoiminta olisi tämän kertaluonteisen veron jälkeenkin tällä alalla Suomessa kannattavaa.

Ja hyvä on huomata myös se, arvoisat kollegat, että vero saattaa kannustaa etenkin kunnallisomisteisia sähköyhtiöitä myymään sähköä matalampaan hintaan asiakkailleen — si tähän me olemme tavoitelleet — ja sitä kautta pienentää asiakkaiden sähkölaskuja, tämä vaikutus.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Tämän esityksen taustalla, hyvä eduskunta, on viime syksyllä annettu EU-asetus, joka edellyttää EU-maita puuttumaan energiamarkkinatoimijoille nykytilanteessa syntyneisiin korkeisiin tuottoihin, jotka eivät ole niin sanotusti yritysten oman toiminnan ansiota. EU-asetukseen sisältyy sähköalan voittoja leikkaavana toimenpiteenä sähköntuottajia koskeva tuottokatto, jonka asetuksen mukaan pitäisi olla 180 euroa megawattitunnilta. Kuitenkaan tuo EU-asetuksessa mainittu tuottokatto ei nimestään huolimatta olisi ikään kuin sähkön kuluttaja- tai tukkuhinnalle asetettava hintakatto, mistä myöskin Suomessa on keskusteltu, vaan tämä tuottokatto EU-esityksessä on pikemminkin jäsenvaltioille asetettu velvollisuus kerätä tuottajilta pois vähintään 90 prosenttia ylärajan ylittävistä tuotoista. Käytännössä kyse on siis verosta, ja siksi Suomessa tätä tuottokattoasetusta kutsutaan nyt lisäveroksi. EU-asetus antaa jäsenvaltioille onneksi paljon myös liikkumavaraa, miten tämä voittojen leikkaaminen toteutetaan, ja nyt tämä meidän voittovero kerää aivan varmasti riittävällä varmuudella vähintään saman tuoton jokaiselta sähköntuottajalta kuin mitä tällainen suora tuottokatto tekisi.

No miksi on myös tärkeää, että se on tämänmuotoinen lisävero? Siksi, että kansallisesta näkökulmasta on tärkeää, että kuluvan talven mahdollisen sähköpulan tilanne otetaan huomioon. Tuottokaton täytäntöönpano ilman, että olisi selkeästi huomioitua kansalliset näkökulmat, voisi lisätä sähköpulaa ja sekoittaa normaalia markkinaa. Silloin sähköä ei välttämättä tuotettaisi niin paljon kuin sitä kipeästi talvikuukausina tarvitaan. Siksi hallitus katsoo, että EU-asetus voidaan ja on itse asiassa perusteltua panna kansallisesti täytäntöön tällä voittoverolla.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti lopuksi: Koska tähän EU-asetukseen sisältyy myös toinen verotuksellinen toimenpide, joka on siis fossiilisten polttoaineiden alalla toimiviin yrityksiin kohdistuva solidaarisuusmaksu, tässä hallituksen esityksessä myös tämä asia hoidetaan kuntoon. Ehdotuksen mukaan fossiilisten polttoaineiden alan yritysten niin ikään kuluva vuoden voittoihin kohdistetaan väliaikainen, uusi 33 prosentin vero. Verovelvollisiksi päätyvät yritykset, joiden liikevaihdosta yli 75 prosenttia muodostuu raakaöljyn tuotannosta, maakaasutuotannosta, jalostettujen öljytuotteiden valmistuksesta raakaöljystä tai kivihiilituotteiden valmistuksesta — siis kaikesta fossiilisesta. Veron kohteena on tässä yrityksen elinkeinotoiminnan tulos, joka on yli 120 prosenttia kolmen viimeisen vuoden, 2018—2021, keskimääräisestä elinkeinotoiminnan tuloksesta. Veron ja sen taustalla olevan solidaarisuusmaksun suppean soveltamisalan vuoksi tämän ei kuitenkaan arvioida tuottavan Suomessa merkittäviä verotuloja kyseisten yhtiömuotojen vähyden vuoksi. Tämäkin viime kädessä poikkeuksellinen kertaluontoinen voittovero on osa oikeudenmukaisuuskokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Totean lopuksi, että tämä esitys ylimääräisestä lisäverosta energiayhtiöille, jonka vaikutukset valtiontalouteen ovat merkittävät, on valmisteltu poikkeuksellisen nopeassa aikataulussa niin kuin moni muukin laki tämän vaalikauden aikana kriisin keskellä. Sen vuoksi lausuntokierroksen palaute erityisesti energiayhtiöiltä ja muilta toimijoilta oli varsin hyödyllistä, ja lausuntopalautetta huomioitiin etenkin veron yksittäisten parametrien ja yksityiskohtien viimeistelyssä. Kiitän tästä nopeasta ja arvokkaasta lausuntopalautteesta. [Timo Heinosen välihuuto]

Ja korostan vielä lopuksi, että tätä voittoveroa koskeva esitys on kaikkineen laadittu poikkeuksellisessa tilanteessa ja se on luonteeltaan kertaluonteinen. [Jukka Gustafsson: Hyvää työtä, hyvä hallitus! — Anne Kalmari: Hyvää työtä, hyvä hallitus!]

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.11 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Hyvää uutta vuotta kaikesta huolimatta kaikille.

Ministeri esitteli tämän esityksen, ja tämä on yksi osa näitä toimenpiteitä, joita ollaan tekemässä poikkeuksellisen korkeiden sähkönhintojen hillitsemiseksi. Tämä on varmasti tervetullut ja tarpeellinen. Ministeri tuossa lopussa totesi itsekin, että tämä on tehty nopeassa aikataulussa, ja palaan siihen oman puheeni loppupuolella.

Tämän esityksen materiaalissa todetaan, että ehdotuksen yksi tärkeimmistä tavoitteista oli vähentää korkeista energiahinnoista kuluttajille aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia. Tänä meillä on käsittelyssä myös hallituksen esitys 318, joka on sähkömarkkinalain muuttaminen, ja siinä on samoja kysymyksiä. Mutta kysymys, joka väistämättä nousee esille, on se, että mikä on tavallisen sähkönkäyttäjän, yritysten ja toisaalta sähköä tarvitsevan maatalouden tilanne. Tämä uusi vero ei kyllä auta näitä akuutissa sähkökriisissä eläviä suomalaisia. [Mika Kari: Maanviljelijä Heinonen!] Putinin sota on kestänyt jo kohta lähes vuoden Ukrainassa. Maakaasutilanne on ollut erittäin pitkään jo tiedossa, ja sen vaikutukset olisivat pitäneet olla hallituksen tiedossa kyllä niin, että tätä lainsäädäntöä ei tarvitsisi valmistella kiireellä. Myös Olkiluoto kolmosen ongelmat eivät ole voineet tulla vuosien jälkeen enää yllätyksenä. [Iiris Suomelan välihuuto]

Pääministeri Sanna Marin viestitti 14. joulukuuta, että sähkölle tulee asettaa 20 sentin hintakatto. SDP:n lupaus uutisoitiin laajasti, ja se sai myös runsaasti näkyvyyttä sosiaalisen median kanavissa. Ihmisillä oli oikeus uskoa, että pääministeripuolueesta tehty avaus on tehty vakavalla mielellä ja se myös toteutetaan. Toisin kuitenkin kävi — demarien lupaus jäi pelkäksi puheeksi, ja vastuu epäonnistumisesta näytettiin sysättävän jälleen kerran valmistelijoiden ja avustajien harteille. [Jukka Gustafsson: Ei pidä paikkaansa!] Marin nimittäin väitti, että ministeriöille olisi annettu jo syksyllä — syksyllä — tehtäväksi valmistella uusia keinoja sähkönhinnan hillitsemiseksi. Yllätys olikin suuri, kun työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston hallitusneuvos Arto Rajala kertoi 27. joulukuuta Helsingin Sanomissa, että toimeksianto uusien sähkönhintaa koskevien tukitoimien valmistelusta annettiin vasta 13. joulukuuta, eli vain päivää ennen kuin SDP kertoi lupaamastaan 20 sentin hintakatosta. [Vilhelm Junnila: Uusi vappusatanen!]

Marinin hallitus siis laittoi ministeriön kohtuuttomaan tilanteeseen: joulun alla käytännössä yhden viikonlopun aikana olisi pitänyt valmistella uusia tukitoimia. Ministeriöstä oli kuitenkin viestitetty, että luvattua hintakattoa ei tällaisessa aikataulussa ole mahdollista tehdä esitetyllä tavalla. Arvioiden mukaan aikaa kuluisi vähintään huhtikuulle, ehkä enemmänkin, ja ainakin siis reilusti yli kovimman lämmityskauden. [Ben Zyskowitz: Niin, ja yli vaalikauden!] Pian SDP:n hintakattolupaus sulikin samaan aikaan, kun ihmisten talot alkoivat jäähtyä. Korvaukseksi petetystä lupauksesta sitten esitettiin joustoja sähkölaskujen maksuaikoihin ja kertakorvauksia, joita ministeri Saarikko hetki sitten täällä meille esitteli. Toki tätäkään esitystä ei vielä ole saatu eduskunnan käsittelyyn. Arvioiden mukaan nämäkin toimet saadaan käyttöön aikaisintaan maaliskuussa, ei ehkä silloinkaan. Kohonneet sähköhinnat eivät voineet tulla pääministeri Marinille ja hänen vasemmistohallitukselleen yllätyksenä. Pitkin vuotta oli julkisuudessa tietoa siitä, että hinnat tulevat rajusti nousemaan, ja myös siitä, että talvikausina tilanne entisestään pahenee.

Me kokoomuksesta teimme oman toimenpide-esityksemme syyskuussa. Esitimme jo silloin muun muassa tätä sähkön hintakattoja ja myös sitä, että akuutissa tilanteessa koti-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

mainen sähköntuotanto pidetään käytössä täydessä laajuudessa sähkökriisin yli. Esitimme myös pidemmän aikavälin toimenpiteitä sähköntuotannon ja huoltovarmuuden varmistamiseksi myös tulevaisuudessa. Tässä aikataulussa toimet olisi ollut mahdollista valmistella jo nyt päällä olevaksi talveksi. Vielä tilanteen kriisiytyttyäkin esitimme kansanedustaja Heikki Vestmanin johdolla nopeasti toteutettavia toimenpiteitä. Mallissamme sähkölle olisi asetettu 14—19 sentin hintakatto, eikä malli olisi aiheuttanut veronmaksajille sellaisia laskuja, joista tämä hallitus on puhunut. Tosiasia on nimittäin se, etteivät suomalaisten sähköyhtiöiden sähköntuotantokustannukset ole edes valtaosin kohonneet.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän valmistelun avoimuuteen: ”Hallituksen sähkötyöryhmän kokouksista ei ole ministeriössä yhtäkään julkista asiakirjaa.” Näin uutisoi Verkkouutiset joulun aikana vastauksensa tietopyyntöön liittyen pääministeri Sanna Marinin hallituksen sähkötyöryhmän kokouksiin. Kokouksista ei hallitus ole tehnyt vastauksen mukaan yhden yhtä pöytäkirjaa, eikä kokouksista ole muitakaan julkisia asiakirjoja. [Petteri Orpo: Uskomatonta!] Iltalehdessä 31.12. Itä-Suomen yliopiston julkisoikeuden professori Tomi Voutilainen ihmettelikin, miksi sähköministerityöryhmän joulun alla pitämästä kokouksesta ei ole julkisia dokumentteja. Voutilainen totesi jatkoksi: ”Näyttää olevan uusi normaali, että kaikki tehdään kriisivalmisteluna. Sen ei pitäisi olla uusi normaali, koska se johtaa siihen, että ei tiedoteta kansalaisia riittävästi päätösten valmisteluvaiheista.”

Iltalehdessä Voutilaisella oli selvä ohje Marinin hallitukselle: kun tehdään linjauksia, julkisia dokumentteja pitäisi olla. Syyttävä sormi osoittaakin Marinin hallituksen pidempiaikaiseen toimintatapaan tai toimintamalliin. Voutilainen nostaa nyt käytävän sähkökeskustelun rinnalla toiseksi esimerkiksi aiemman Fortum-keissin ja näistä syntyneen tilanteen, missä ei tiedetä, kuka on milloinkin ollut tietoinen mistäkin asiasta. Tämähän kertoo selkeästä ongelmasta, jos lähdetään jälkikäteen arvuuttelemaan, kuka on linjannut ja mitä, kuka on ollut läsnä ja kuka ei.

Julkisoikeuden professori Tomi Voutilainen summaakin tilanteen kuvaavasti Iltalehdessä toteamalla: ”Näyttää olevan uusi normaali, että kaikki tehdään kriisivalmisteluna. Sen ei pitäisi olla uusi normaali, koska se johtaa siihen, että ei tiedoteta kansalaisia riittävästi päätösten valmisteluvaiheista.” [Petri Hurun välihuuto] Ja tähän on helppo jatkoksi todeta, [Puhemies koputtaa] että nykyisen hallituksen kohdalla tällainen Voutilaisen mainitsema kädestä suuhun -toiminta on tullut myös äärimmäisen kalliiksi veronmaksajille. Viisikon kokoontuessa on yleensä aina mennyt miljardi tai kaksi.

Arvoisa puhemies! Näyttää selvältä, että kansalaisia on johdettu tässä keskustelussa harhaan. Hintakattoa tai muuta vastaavaa budjettikehyksen ohittavaa ratkaisua ei ole valmisteltu jo kuukausia. Pääministerin tulisikin minun mielestäni antaa eduskunnalle selvitys siitä, mitä tämä hallitus on tehnyt ja mitä ei.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

14.20 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Nyt kokoomuksen talousasiantuntija, edustaja Heinosen puheenvuorosta [Ben Zyskowitz: Erikoisasiantuntija!] ei suoranaisesti käynyt ilmi se, miten kokoomus suhtautuu tähän nyt esittelemääni merkittävään veroon. [Timo Heinonen: Kuuntelitteko?] Aihepiirinähän nyt oli — mikä on hienoa ja tärkeää — käydä keskustelua tästä koko sähkötilanteesta Suomessa, joka on kriittinen ja vaikea ennen kaikkea kotitalouksien ja myös osan yrityksistä kannalta. Nyt tämä esitys kertoo, millä kaikella voisimme rahoittaa näitä toimia, jotka ovat oikeudenmukaisia

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

kotitalouksille. Me teimme esityksen jopa yli miljardin verran valtiolle veroa kerryttävästä lisävoittoverosta energiayhtiöille, [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa] ja en kuullut suoraa kannanottoa, tuetteko te tätä esitystä. [Ben Zyskowicz: Onko teillä huono kuulo?]

Sitten muutama muu tarkentava huomio:

Pohditte sitä, miksi tämä esitys tästä lisäverosta tuodaan vasta nyt. EU-asetus aiheesta, joka ikään kuin loi reunaehdot tähän yhteiseen energiamarkkinaan Euroopassa ja energiayhtiöiden kohteluun — meidän haluamme olla investoijille mieluisa maa, eikö totta, edustaja Heinonen — luotiin lokakuussa. Pidän erittäin hyvänä aikataulullisena onnistumisena, että heti tammikuun alussa me saamme kansallisen version, joka on sellainen, että se ei vaaranna suomalaisten energiayhtiöiden investointikykyä kotimaiseen energiaan eikä myöskään toisaalta ole kohtuuton yhtiöiden tulevaisuudennäkymien kannalta, ja joka samalla vastaa oikeudenmukaisuuden vaatimukseen.

Epäselväksi jäi myös tämän puheenvuoron jälkeen, mitä oppositiopuolue kokoomus itse pohjimmiltaan ajattelee hintakatosta. Aina mainitsemanne esitys siitä, miten te olisitte tehneet tämän jo paljon aikaisemmin ilman minkäänlaista veronmaksajien ja valtion rahaa, on käsittäkseni esitys, joka vaarantaisi Suomessa sähkön riittävyyden. [Iiris Suomela: Kyllä!] Tätä pidän erittäin isona ongelmana, koska kai jaamme sentään saman arvion siitä, että kaiken ytimessä on se, että me vältämme tässä maassa sähkökatkot — ei pelkästään sähkön hinta, ei vain oikeudenmukaisuus vaan myös sähkön riittävyys. Tämä on a ja o.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowicz.

14.22 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vähän oudoksun ministeri Saarikon vastauspuheenvuoron alkua. Sikäli kun minä kuulin ja luulen, että myös kaikki muut tässä salissa kuulivat, niin edustaja Heinonen puheenvuorossaan antoi tukensa tälle esitykselle, tälle ajatukselle. [Keskustan ryhmästä: Aika lyhyesti!] Ymmärrän hyvin, että te mieluummin puhutte tästä kuin siitä, mistä edustaja Heinonen halusi puhua ja teitä moittia, eli siitä tavasta, millä nämä sähkötukiasiat on hallituksessa päätetty ja käsitelty. Aikaisemmin hallitus päätti kolmesta keinosta, ja tekin, ministeri Saarikko, vielä hyvin äskettäin sanoitte, että näihin on nyt päädytty. Sitten demarit tekivät oman poliittisen, sanoisin suoraan, välistävetonsa, ja sen jälkeen hallitukselle tuli hoppu, sen ymmärrämme, mutta sitä, että annettiin ristiriitaista tietoa hallituksen piiristä siitä, milloin virkamiehille tämä valmisteluvastuu on annettu, emme ymmärrä.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Niikko.

14.23 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan oikein, että sähköyhtiöiden ansiottomiin, ylisuuriin voittoihin puututaan esimerkiksi tämän kaltaisella verotuksella. Mutta perustelut siitä, että hallitus pelkästään haluaa puuttua ansiottomiin voittoihin ja että se ei vaikuta mihinkään, ei pidä paikkaansa. Keskuskauppakamari ja moni muu on sanonut, että tämä tulee vaikuttamaan jossain määrin mahdollisesti myös tähän investointiympäristöön ja myös näihin tuleviin investointeihin. Sähköyhtiöt itse ovat suoraan tämän palautteen myös sanoneet. Se tulee väistämättä jonkun verran vaikuttamaan.

Meillä on tämä hiilineutraalisuustavoite, jonka hallitus on hyvin kunnianhimoisesti asettanut, niin totta kai nämä investoinnit jossain määrin pienenevät, kun se voittokin piene-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

nee. Sitten täytyy muistaa myös se, että kun tämä rahahan menee pääasiassa kuntien omistamille yhtiöille, välillisesti tai suoraan, niin tämä raha on pois sieltä julkiselta puolelta myös. Nythän tässä toisella kädellä annetaan investointitukia ja kannustetaan tekemään vihreätä siirtymää ja toisella kädellä taas otetaan toisesta taskusta pois sitä samaa rahaa, niin onko tämä nyt oikea tapa kohdella kuntia [Puhemies: Aika!] tässä tilanteessa?

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Koskinen.

14.25 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen edustajat ovat todenneet, että hallitus olisi viivytellyt kuukausitolkulla. Elokuussa tehtiin esimerkiksi meidän sosiaalidemokraattien ryhmässä lista niistä toimista, mitä tarvitaan sähkömarkkinoiden hallintaan saamiseksi ja erityisesti kotitalouksien tukemiseksi. Niistä merkittävä osa käynnistettiin heti budjettiriihen kautta, ja samalla todettiin, että pidemmällä aikavälillä tarvitaan hintakaton tyypistä sääntelyä, jolla sitten pidettäisiin nämä energiyhtiöt, niiden hinnoittelu, kurissa ilman, että valtion täytyisi niin laajoihin kompensatiotoimiin mennä.

No, tämä on edelleen työlistalla. On hyvä, että kokoomuksessakin on mietitty näitä malleja, mutta tämä niin sanottu Vestmanin malli olisi tosiaan, niin kuin tässä ministerit viittasivat, [Heikki Vestman pyytää vastauspuheenvuoroa: Nimi mainittu!] ollut mahdoton ilman, että sillä olisi ollut negatiivisia vaikutuksia sähkön saatavuuteen ja kriittiseen huoltovarmuuteen. Nyt tätä pidemmän aikavälin ratkaisua edelleen tehdään, ja nopeasti toteutettavana tämä hintakatto on tehtävissä juuri sillä mallilla, jota hallitus näinä päivinä viimeistelee, eli tällä kertakorvauksella, ja sillä lailla yli kymmenen sentin sähkönhintoihin pystytään nopeasti ja tehokkaasti puuttumaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Vestman.

14.26 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sähkön hinnan nousuun liittyy tosiaan merkittävä epäoikeudenmukaisuus: samaan aikaan kun suomalaiset perheet ja yritykset kärvistelevät korkeiden sähkölaskujen kanssa, sähköyhtiöiden voitot ovat kasvaneet. On aivan oikein, että tässä kriisitilanteessa näitä voittoja leikataan. Tällainen ansiottomien tuottojen leikkaaminen on siis oikea toimenpide. Se tapa, jolla tämä esitys on toteutettu, ei välttämättä ole kaikkein paras, ja se ei näytä sitä EU-asetustakaan vastaavan.

Mitä tulee näihin eri hintakattomalleihin, hintakattohan voidaan asettaa sinne sähkön tukkumarkkinalle. Tätä kokoomuksen vaatimaa asiaa myös hallitus on ymmärtääkseni tunkenut, ei ole vain onnistunut EU-vaikuttamisessa, ja EU:ssa ei ole otettu käyttöön tukkumarkkinan hintakattoa. Sen sijaan vähittäismarkkinan hintakatto, johon edustaja Koskinen muun muassa tässä viittasi, toimitusvelvollisuussähkölle asetettu hintakatto esimerkiksi, ei vaikuttaisi millään tavalla tehokkaan riskiä kasvattavasti. Se ei poistaisi millään tavalla tuotantoa markkinoilta.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Ovaska.

14.27 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos hallitukselle, että tämä esitys on tuotu. Tässä mielellään puhuttaisiin monesta muusta asiasta, ja

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

tiedän, että oppositiolle on joskus nöyryyttävääkin kiittää hallitusta hyvästä esityksestä, [Oikealta: Ei ole!] mutta mielestäni sen voi ihan rohkeasti sanoa. Edustaja Heinonenkin käytti 90 prosenttia ajastaan hallituksen arvosteluun, [Timo Heinonen: Oikeassa suhteessa!] vaikka hallitus on myös toiminut ja tuo esityksiä jatkossakin sähkön osalta.

Tilanne tämän voittoveron osalta on nytten se, että ehkä se tieto yhtiöille on jo aiheuttanut sen, että hintoja on lähdetty laskemaan — toivottavasti näin on. Mutta meillä on nyt Suomessa yhtiöitä, joissa hinta on 10 ja 20 sentin välillä, ja meillä on yhtiöitä, jotka 40—50:tä senttiä edelleen pyytävät. Miten me pääsemme puuttumaan nyt näiden yhtiöiden toimintaan ja saamaan tuolla maakunnissa niitä hintoja alas? Ne ovat äärettömän korkeita kustannuksia, ja erityisesti eläkeläisille, yksin eläville ja pitkien välimatkojen takana asuville ne ovat korkeita.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

14.28 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä esityksestä, mutta on, arvoisa ministeri, mahdotonta vaatia, että meidän oppositiossa pitää antaa avoin valtakirja teille tuoda tänne esityksiä ja vain kehua niitä.

Kun luin tuon lausuntopalautteen, niin kyllä sieltä löytyi erittäin paljon vakavaa kritiikkiä tätä esitystä ja tätä mallia kohtaan, ja on tärkeää, että valiokunnassa käydään tarkoin läpi ne kaikki kritiikit ja sitten tehdään tarvittavat muutokset. Sen jälkeen katsotaan, onko tämä hyväksyttävä vai ei. Tavoite on aivan oikea, sitä ilman muuta tuemme.

Yksi yksityiskohta, joka myös sieltä lausunnoista ilmeni, oli, että tämä vero sidotaan sähkötoimintaan sidotun pääoman määrään. Nyt meillä on paljon CHP-laitoksia, jotka tuottavat sekä lämpöä että sähköä, [Petri Huru: Turpeella!] ja monessa yhtiössä ei ole rakennettu järjestelmää sillä tavalla, että nämä voitaisiin selkeästi erottaa. Miten te arvioitte, että tämä voidaan oikeudenmukaisesti tehdä, ettei veroteta kaukolämmön tuotantoa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

14.30 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että verotusta kohdistetaan väliaikaisen sodan aiheuttamaan markkinamuutostilanteeseen.

Kokoomus on ollut julkisesti kovin hiljaa tästä esityksestä. [Timo Heinonen: Yli seitsemän minuuttia puhuttiin just!] Kokoomus ei ole osannut päättää, kannattaako se tällaisia voittoveroja, lukuun ottamatta ehkä edustaja Vestmania, joka tuntee ehkäpä paremmin kuin muut teistä sen, [Ben Zyskowiczin välihuuto] miten tämä markkina toimii ja että on kohtuullista myös vaatia energiayhtiöitä osallistumaan tässä tilanteessa verotuksen keinoin siihen, että saamme näitä ikään kuin sodan aiheuttaman tilanteen ylimääräisiä ja kohtuuttomiakin voittoja verotettua. [Ben Zyskowicz: Vestmanin ääni, kokoomuksen ääni!] Sen takia kokoomuksen toiminta itse asiassa tässä energiakriisissä on ollut kovin poukkoilevaa. Se on nähty ihan tuolla valiokuntatyöskentelyssä, että ette ole osanneet päättää, mitä mieltä olette nyt tästä esityksestä.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kauma.

14.31 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä on nyt kaksi asiaa: ensinnäkin tämä väliaikainen voittovero sähköyhtiöille ja sitten toisaal-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

ta se, miksi tässä tilanteessa ollaan eli miksi tällainen voittovero tarvitaan. Kokoomus on jo paljon aikaisemmin, yli puoli vuotta sitten, esittänyt, että itse sähkön hinnan määräytymismalliin esitettäisiin muutoksia, ettei kallein tuotantomuoto niin keskeisesti määrittäisi sitä sähkön hintaa, ja että tämän perusteella sähkön ja kaasun hinta erotettaisiin toisistaan. Hintakattomalleja on Euroopassa jo parisenkymmentä erilaista, mutta ei ole ollut Suomessa. Tässä on hidasteltu.

Mutta sitten on tämä voittovero, josta tässä nyt puhutaan. Totta kai tässä tilanteessa tällainen voittovero on oikeudenmukainen, mutta siinäkin pitää tietenkin miettiä, mikä on sen oikea taso ja että sen on oltava riittävän väliaikainen. Tämä vero, jota nyt esitetään, saattaa olla aika aggressiivinen verrattuna siihen, mitä Tanskassa ja Ruotsissa on esitetty, johtuen siitä, että tämän voiton kertymäksi on arvioitu miljardiluokan tuloja, kun taas Tanskassa ja Ruotsissa puhutaan kymmenistä miljoonista euroista.

Eli, arvoisa puhemies, kyllä meillä kokoomuksessa kanta tähän on: haluamme tukea tätä esitystä, [Puhemies: Aika!] mutta pitää katsoa, että se on oikeudenmukainen ja ei kuitenkaan ehkäise investointeja syntymästä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

14.32 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On selvä asia, että kun kriisiaikaa elämme ja Venäjän kanssa on käynyt kauppa, niin kuin on käynyt, ja sota jatkuu, niin oikein on toimittu ja energiakauppa sieltä loppui tännepäin. Meillä on liian vähän energiantuotantoa, joka johtaa sitten tähän tilanteeseen, missä nyt olemme. On aivan oikein, että tässä tilanteessa, kun se laskentatapa, jolla sähkön hinta määräytyy markkinoilla, on tehty normaaliolosuhteisiin, se pitäisi muuttaa sillä keinoin, että se yhteisesti Euroopassa sovitaan. Ei Suomi yksin sille pysty mitään tekemään.

Arvoisa puhemies! Se, mikä minua todella huolestuttaa tällä hetkellä: Viikonloppuna tapasin metsäalan ammattilaisia, myös kuljetuspuolen ihmisiä. Kun meillä tämä suuri into oli polttaa, saattaa turve loppuun tässä maassa kokonaan, niin meillä on semmoinen tilanne, että meillä kohta loppuvat kaikki turvevarastot, kun ei ole enää käytännössä mitään jäljellä. Hyvin vähän on, jos on. Ja sitten ensi kesän tarve pitäisi saada nyt maksimiin ja hyvin äkkiä. Hallituksen pitää tässä toimia. On vaarallista, että Uimaharjun sellutehdas tänä päivänä toimii kädestä suuhun. Kaikki kuitupuu ja tukki, mikä siellä vapautuu, menee tänä päivänä hakkeena polttoon, vaikka sen pitäisi mennä sellutehtaalle. Arvoisat ministerit, nyt on kiire toimia. Halutaanko me, että muuten tämä systeemi, sahat ja sellutehtaat, pistetään kiinni? Sitä ei pidä sallia. [Iiris Suomela: Miten se liittyy tähän?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

14.34 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kesästä saakka vasemmisto on ehdottanut vaihtoehtoa kohtuuhintaisen sähkön takaamiseksi kansalaisille. Hallitus onkin tehnyt useita päätöksiä, joilla tuemme tavallisia suomalaisia selviämään talven yli kovista sähkölaskuista. Lisäkin tarvitaan, ja huolta kuitenkin herättää edelleen, kohdistuvatko tuet heille, jotka tukea eniten tarvitsevat.

Viime kesästä saakka vasemmisto myös vaati, että windfall-vero otettaisiin käyttöön ripeästi. Poliittinen tahto tähän löytyi viimein syksyllä. Kiitos yhteiseurooppalaisen päätöksenteon saimme windfall-veronkin nyt Suomeen. Windfall-verolla pääsemme käsiksi an-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

siottomiin ylisuuriin voittoihin. Veron tavoitteena on ohjata yhtiöitä energianhintojen koh-
tuullistamiseen. Tällaisia mekanismeja voitaisiin kyllä hyödyntää myös laajemminkin var-
sinkin nyt, kun inflaatio uhkaa tuottaa ilmaa muihinkin tuotteisiin ja palveluihin kuin ener-
giaan. Markkinavoimien ei saa antaa ratsastaa ihmisten ahdingolla. Kotitalouksien osto-
voimaa olisi suojeltava tehokkaammin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viitanen.

14.35 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti verojaostossa
tulemme käsittelemään joutuisasti ja asianmukaisesti tämän esityksen. Minusta on hyvä,
että hallitus nopealla tahdilla on tuonut näitä ratkaisuja tilanteeseen tässä ja nyt. Me tiesim-
me syksyllä, että kansalaiset ovat isossa ahdingossa hintojen nousun vuoksi. Tuli tukitoi-
mia, kuten ministeri tässä kertoi, ihan miljardiluokkaa ollaan panostettu, ja tulossa on vielä
tämä kertakorvaus, jota äsken hyvin edustaja Koskinen juuri kuvasi, että se toimii nyt hin-
takaton tässä ja nyt nopeasti tehtävässä ratkaisumallissa.

Kun teemme näitä kansalaisten kannalta välttämättömiä tukitoimia isosti ja se maksaa
— ja sen täytyy maksaa, ja se on tosiasia, että näin on — niin mielestäni on silloin erittäin
tärkeää, oikeudenmukaista ja viisasta, että sitten tätä tukea rahoitetaan tämän kautta, että
näitä ylisuuria voittoja päästään verottamaan. Eli tässä mielestäni kyllä hallitus on toimi-
nut ripeästi hyvin aikaan pureutuen, ja siinä mielessä voi olla, että joskus tulee mieleen täs-
tä kokoomuksen kritiikistä, että väärin sammutettu tai jotain muuta. Kyllä tässä toimia on
tehty koko syksyn ajan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

14.36 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Energian
hinnannousun myötä energiayhtiöt ovat tehneet kyllä erittäin suurta voittoa, kun samanai-
kaisesti kansalaiset ovat sitten kärvistelleet näitten isojen sähkölaskujensa kanssa. Siinä
mielessä voi antaa täyden tuen hallitukselle tämän veron aikaansaamisesta, vaikka varmas-
ti näitten tukitoimien kohdentumisessa on sitten ollut ehkä vähän vielä parantamisen varaa.

Kristillisdemokraatit esittivät omassa vaihtoehtobudjetissaan jo viime syksynä tämän
vastaavantyyppisen voimalaitosveron, sen malli oli ehkä lähempänä tätä Tanskan tuottaja-
maksua. Arvioimme noin 250 miljoonaa sitä kautta valtion budjettiin tulevan tuottoja. Täs-
sä Tanskan tuottajamaksussahan ajatuksena on se, että kun Tanska on ollut pitkään tuuli-
voiman edelläkävijä, niin myöskin sitten nämä tuottajat vastaavat kantaverkon vahvistami-
sesta ja myöskin säätövoiman rakentamisesta. Olisinkin kysynyt arvoisilta ministereiltä,
näettekö, että myöskin Suomessa olisi hyvä, kun meilläkin lisätään nyt valtavasti tuulivoi-
man tuotantoa, jollakin tuottajamaksutyypisellä puuttua siihen, että meillä kantaverkkoa
vahvistetaan, ettei käy niin, että voitot valuvat näille ulkomaisille tuulivoimayhtiöille ja sit-
ten tänne kotimaahan jäävät valtavat miljardiluokan investointitarpeet.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä, kaksi minuuttia.

14.37 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Vaikka kyseessä on
valtiovarainministeriön laki, tässä tuntuu tulevan aika paljon tänne omalle sektorille tuota
palautetta. Edustaja Heinonen käytti ansiokkaassa puheenvuorossaan kymmenen sekuntia

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

tähän kyseiseen lakiin ja loppuajan sitten tuonne meidän puolelle, niin katsoin, että ehkä on syytä muutama sana sanoa.

Toivon, että nyt ensinnä odotettaisiin, että laki kertakorvauksesta tulee eduskuntaan ennen kuin se haukutaan täällä valmiiksi. Se ei ole vielä lähtenyt lausunnollekaan. Eli annettaisiin nyt sen verran rauhaa tähän. Kyllä sitä on tehty ihan vakavalla mielellä ja sillä tavalla, että se auttaisi suomalaisia kotitalouksia tässä vakavassa tilanteessa. Siihen liittyy myös yrityksille maksuaikojen pidentäminen, joka on verrattain hyvä tässä tilanteessa. Me mennään käytännössä maksimilla, jonka direktiivi antaa periksi, ja itse olen valmis siihen, että tullaan hakemaan Brysselistä jatkoa siihen, että voitaisiin antaa pitempiä maksuaikoja. Kuten myös asunto-osaakeyhtiöt tullaan ottamaan sitten — ne, jotka ovat sähkölämmittäjiä — siihen mukaan.

Että kyllä koko syksyn ajan on töitä tehty, on käyty läpi erilaisia malleja. Tämä kertakorvausmalli tuli periaatteessa hyvin nopeasti sitten joulukuun alussa vasta. Sen valmisteluun on käytetty nyt aika sen jälkeen, ja muuta valmistelua menee edelleen eteenpäin. Eli kyllä me käydään näitä hyvin tarkasti läpi. Tuon kertakorvausmallin kokonaishinta tulee olemaan noin 400 miljoonaa, ja se tullaan täyttämään tästä windfall-verosta tulevalla tuotolla.

Edustaja Essayah kysyi, tuleeko kantaverkon vahvistuminen ja muu. Meillä tosiaan tuulivoimakapasiteetti kasvoi viime vuonna 75 prosenttia, investoinnit pikkusen vajaa kolme miljardia. Fingridin pullonkaulatuloista tullaan käyttämään sitä rahaa, jolla kantaverkkoa sitten vahvistetaan.

Täytyy myöntää, että vielä tahdon sanoa edustaja Heinoselle, että seuraavan kerran voi vaikka soittaa minulle, niin ei tarvitse Iltalehden tietojen mukaan mennä. [Naurua]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko, kaksi minuuttia.

14.40 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ehkä on hyvä kuvata vielä tämän veron yhteydessä taustaperiaatteita — sen lisäksi, että tämän takana on EU-asetus ja sen kansallinen soveltaminen, niin mitä hallitus tällä tavoittelee: Tässäkin parhaimmillaan tämä vero toimii kannustimena esimerkiksi julkisille, kunnallisille energiayhtiöille toimia niin, ikään kuin tätä lisäveroa välttääkseen, että he alentaisivat kuluttajien sähkölaskun hintaa suoraan. [Pia Lohikoski: Juuri näin!] Se olisi hyvä reaktio, koska me olemme tavoitelleet sitä, että kuluttajien, sähkönkäyttäjien, kukkaron näkökulmasta syntyisi ratkaisuja, jotka alentaisivat nyt syntyneitä kohtuuttomia kustannuksia. Eli me tavoittelemme sitä, että tavalla tai toisella... Lisäksi valmistelemme näitä erilaisia tukimuotoja, joista osa on jo voimassa, alvin alennus on tehty. Mutta tämän kaiken tähtäimessä on se, että kotitalouksille se raha, jota joudutaan käyttämään energialaskuihin, sähkölaskuihin, ei olisi niin suuri kuin se nyt on.

No sitten toisen tavoitteen pitää tietenkin olla — ja viittaa tässä erityisesti perussuomalaisten eduskuntaryhmän edustajien puheenvuoroihin — se, että tämä vero ei ole haittaamassa energiayhtiöiden tulevaisuusinvestointeja, [Sinuhe Wallinheimo: On!] joista muun muassa tuulivoima, johon täällä aiemmin viitattiin, [Petri Hurun välihuuto] edustaa nyt vahvaa, kasvavaa virtaa, koska me haluamme, että Suomi on entistä nopeammin ja entistä paremmin energiaomavarainen maa, joka nojaa uusiutuvaan energiaan. En ole aivan varma, allekirjoittavatko kaikki tässä salissa tämän tavoitteen, mutta hallitukselle tämä on selvää, että Suomen pitää olla vahva energiaomavarainen maa, ja siksi on aivan oikein nostaa

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

keskusteluun nämä investointiriskit. Mutta koska tämä on voittovero, joka kohdistuu niihin ylimääräisiin voittoihin, joita yritykset eivät ole voineet viisivuotisstrategioissaan ennakoida, vaan ainoa osuus kohdistuu niihin, jotka ovat energiakriisin seurauksena syntyneitä ansaitsemattomia voittoja, niin meidän arviomme on, että tämä ei ole heikentämässä investointeja. Sen sijaan, jos me olisimme tuoneet suuremman veron tai pysyvän veron, tämä keskustelu olisi erittäinkin perusteltu ja haitallinen investointien näkökulmasta, mutta kertaluonteisena — ja vieläpä lausuntokierroksen jälkeen muutettuna nimenomaan näiden reunaehtojen osalta, mihin osuuteen energiayhtiön tuloksesta tuo vero kohdistuu — me voimme olla varmempia, että riskit investoinneille eivät toteudu.

Ja, arvoisa puhemies, tiivistän vielä lopuksi: Minusta on erittäin hyvä, jos valtiovarainvaliokunta ja sen verojaosto käyvät tämän perusteellisesti läpi, niin kuin aina hyvää työtä teette. Tämä on tehty nopealla aikataululla. Energiayhtiöt ovat perustellusti myös esittäneet kriittisiä havaintoja, mutta periaate kuluttajien kukkarosta ja energiayhtiöiden investointikyvystä ovat ne kantavat johtotähdet, joilla toivon myös valiokunnan tätä käsittelevän.

Puhemies Matti Vanhanen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Heinonen.

14.43 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Ovaska, se on Venäjän duuma, missä vain kiitellään ja keuhataan, ja, ministeri Saarikko, hyvin selvästi puheenvuoroni alussa, jos olisitte kuunnellut, toin esille, että kokoomus kannattaa tätä voittoveroa. Meidän kritiikki kohdistui niihin toimenpiteisiin, mitkä ovat olleet tiedossa. Niitä olisi voitu valmistella kyllä pidemmällä aikajänteellä. Kritiikki kohdistui hintakattoon tai muihin toimiin, joilla akuutisti olisi voitu auttaa maataloutta sähkökriisissä, kotitalouksia sähkökriisissä, yrityksiä sähkökriisissä. Kun te viittasitte, että hintakatto, jota pääministeri Marinkin esitti, olisi aiheuttanut sähkökatkoja ja ongelmia, niin ei näin ole tapahtunut esimerkiksi Virossa, jossa on hintakatto käytössä, eivätkä tämän toimitusvelvollisuussähkön piiriin kaikki siirtyisi missään vaiheessa, vaan osa jäisi pörssisähköön, niin kuin ovat jääneet sielläkin sellaiset henkilöt, jotka pystyvät itse ohjaamaan enempi sitä sähkönkulutusta ja aikaa.

Mutta hyvä, että tämä esitys on tullut, ja lupaan, ministeri Lintilä, soittaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Niikko poissa. — Edustaja Viitanen.

14.44 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa debatissa jo sanoin, niin lähinnä minun viestini tässä keskustelussa on se, että tämä on hyvä, positiivinen asia, ja me tulemme nimenomaan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa tämän käsittelemään asianmukaisesti ja käymme nämä luonnollisesti läpi.

Mutta kyllä minusta kaiken kaikkiaan siihen periaatteeseen, että me tarvitsemme ylipäänsä verotuloja ja että me tarvitsemme jostain rahoitusta sille, että me voimme tilanteeseen tässä ja nyt reagoida, auttaa kansalaisia, tukea heitä vaikeassa tilanteessa, tämä on varsin sopiva, oikea keino siihen.

En osaa ottaa tarkkaa kantaa vielä kaikkiin yksityiskohtiin, mutta minusta kuitenkin tämä periaatteena on sellainen, että uskoisin, että saamme tämän kohtuullisen hyvin yhteisvoimin vietyä. Ja mikäli kuuntelin oikein tätä keskustelua, niin kuitenkin, minulle ainakin,

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

jäi se kuva eri puolueidenkin kannanotoista, että ylipäättään tätä veroa kohtaan ollaan suhteellisen myönteisiä. Se on tietenkin hyvä asia, koska itse pidän tätä aivan mielettömän tärkeänä ja hyvänä avauksena tässä tilanteessa. Yhteisiä verovaroja tarvitaan, niitä tarvitsee kerätä, jotta voimme auttaa kansalaisia. Tässä on oiva keino siihen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

14.45 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Sähköyhtiöiden ylisuurten voittojen verottaminen on tässä tilanteessa oikeudenmukaista ja kansalaisten oikeustajun mukaista. Sähkön hinta on noussut markkinoiden toimintalogiikan vuoksi, vaikka tuotantokustannuksissa ei ole ollut merkittäviä muutoksia. Itsekin pidän tätä esitystä ja ennen kaikkea sen tavoitetta tämän rahoituksen keräämiseksi erittäin kannatettavana, mutta onhan se tosiasia, että aika viime tipassa tämä kokonaisuus — siis sähkötuki ja sille rakennettu rahoitus — on nyt tulossa. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esitti jo viime syksynä vaihtoehtobudjetin yhteydessä tämäntyyppistä voimalaitosveroa.

Ajattelen, että on tärkeää, että tämä esitys huolella käsitellään valiokunnassa, ja on otettava huomioon, että kun tätä lausuntopalautetta katsoo, niin se on kyllä varsin kriittistä, eli on tärkeää, että käydään myös ne kriittiset huomiot läpi. Tätä ehdotettua mallia ja myös sen taustalla olevaa EU-asetusta on kritisoitu esimerkiksi siitä, että niillä ei pyritä reagoimaan sähkön hinnannousun juurisyihin eli liian vähäiseen tuotantokapasiteettiin, ja sitten myös pelätään, että yrityksiltä pois kerätyt tuotot olisivat pois investoinneista, mikä olisi tietysti erittäin vaarallista. Hallituksen esityksessä sinänsä uskotaan, että tätä haittavaikutusta ei tulisi, koska on kysymyksessä vain kertaluontoinen vero, mutta tämäkin on mielestäni syytä ihan avoimesti valiokunnassa tutkia.

Joka tapauksessa on tärkeää, että nyt reagoidaan tähän sähkökriisiin ja korkeisiin sähkön hintoihin ja tuodaan tuki, joka helpottaa erityisesti heikossa asemassa olevia kansalaisia, niitä, joilla on esimerkiksi suora sähkölämmitys ja kalliit sähkösopimukset tai jotka ovat pörssisähkön käyttäjiä, jolloin näitä kustannuksia helposti tulee enemmän kuin kotitalouden taloudellinen kantokyky mahdollistaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko, yksi minuutti.

14.48 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Tässä useampaan otteeseen keskustelun aikana on viitattu vähän näihin aikatauluihin, että onko hallitus ajoissa vai myöhässä. Muistan hyvin, kun budjettiriihen jälkeen — näitten ensimmäisten sähkötukipäästösten jälkeen — käytiin aika voimakasta yhteiskunnallista keskustelua, että hallitus on aivan liian avokätisesti tukemassa kotitalouksia, aivan liian mittavia ratkaisuja tähän energiakriisiin, kunnes tultiin vuoden loppuun ja sanottiin, että aivan riittämätöntä.

Ajoituksestakin voidaan olla montaa mieltä, mutta erityisesti edustaja Räsäsen puheenvuoroon haluan todeta, että kun kysymyksessä on vero, niin se koskee koko verovuotta. Eli vaikka olisimme tehneet tämän esityksen lokakuussa, niin se olisi tullut koskemaan tätä samaa verovuotta 23 — ja itse asiassa se EU-asetus, johon tämä pohjaa, tehtiin vasta lokakuussa. Ja toisaalta on myöskin niin, että tämä tuloutuu valtiolle vasta vuoden 24 aikana. Eli kun ollaan tekemisissä veron kanssa, niin me olemme minusta ihan hyvin onnistuneet rakentamaan mallin nyt niin, että se tulee koskemaan koko verovuotta — vaikka vuosi on jo lähtenyt käyntiin, mutta energiayhtiöt voivat tähän varautua, ja vuoden lopussa ikään

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

kuin sen kertyneen voiton näkökulmasta sitten ratkaisut toteutetaan näillä veron reunaehdoilla.

Eli on ihan oikein, enkä minäkään missään nimessä oletta, että opposition tehtävä olisi vain kertoa täällä, kuinka hyviä asioita hallitus tekee. Mutta vielä ehkä täsmennän, kun täällä kritisoitiin jonkun asiantuntijan suulla varmasti ihan perustellusti, miksi hallitus tekee vaan kriisitoimia. Niinpä niin, miksi tässä maassa joudutaan tekemään jatkuvasti vain kriisitoimia? Siksi, että me kohtaamme ennennäkemättömiä, päällekkäisiä šokkeja ja kriisejä, jotka on hoidettava.

Talman Matti Vanhanen: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.50.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 17.13.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Ledamot Eestilä, varsågod.

17.14 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tänään päivällä tämä keskusteluaihe katkesi aika lyhyeen. Sitä olisi varmaan voinut jatkaa. Kun täällä esitettiin väite siitä, että kokoomus ei olisi tämän lakiesityksen takana, niin totta kai kokoomus on tämän lakiesityksen takana, koska tällä hetkellä niille ihmisille, jotka ovat joutuneet kärsimään korkeista sähkön hinnoista, ja myös yrityksille täytyy korvata, koska he eivät muuten selviä tai ne eivät muuten selviä. Tämmöinen windfall-veron kaltainen vero on tietenkin vastinpari, sillä jostakinhan valtion täytyy rahaa saada, jotta yrityksille ja ihmisille voidaan sitten maksaa ja hyvittää laskuissa, jotta he eivät joudu sellaiseen tilanteeseen, että he eivät yksinkertaisesti pysty selviytymään näistä laskuista. Me tiedämme kyllä suurin piirtein, ketkä näitä vaikeuksiin joutuneita ovat.

Arvoisa puhemies! Tämä asia lienee kohtalaisen selvä, mutta on huomioitava, että tämä hallituksen esitys ei kyllä millään tavalla muuta sähkön hintaa. Meidän sähkömarkkinat on rakennettu aivan erilaisiin olosuhteisiin silloin, kun Venäjältä tuli kaasua, ja silloin kun se tasapaino on järkkynyt monella eri tavalla, niin totta kai tämä tuotannon niukkuus aiheuttaa kohoavat hinnat. Ainut, mitä itse mietin tämän hallituksen esityksen kohdalla, on se, ovatko nämä annetut prosentit semmoisia, että ne hillitsevät näiden sähköntuottajien isoja voittoja, joita he tällä hetkellä saavat sähkömarkkinoilta. Koska futuurit, termiinihinnat ja muut ovat nousseet, niin tämä prosentti ylimääräisistä voitoista pitäisi säätää niin, että ne tuottajat itsekin jo tietäisivät ja kantaisivat yhteiskuntavastuun eivätkä nostaisi hintoja tavalla, joka tuo heille aika isoja voittoja.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä selvänä ja hyvänä esityksenä, mutta kun ministeri Saarikko täällä omassa puheenvuorossaan kertoi, että hallitusta syytetään aina siitä, että hallitus on ja reagoi myöhässä, niin nyt täytyy katsoa tulevaan, ja itse käännän katseen tuonne talveen 23 ja 24. Yhtä lailla voimme olla sähkömarkkinoista huolissamme, mutta itse kyllä

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

olisin huolissani siitä ja nostan sen nyt esille ja toivottavasti tämä viesti tavoittaa ministerit, että se, mikä taho joutuu vaikeuksiin todennäköisesti vuoden kuluttua, on kaukolämmitys. Se johtuu siitä, että kuten tiedämme, Venäjältä ei tule puuta, ja me olemme nyt polttamassa ja on poltettu aika hyvin turvetta, mutta jos sattuu vielä käymään niin, että ensi kesä on huono turpeen keräämisen kannalta, niin me olemme oikeasti ensi talvena vaikeuksissa. Kaasusta en tiedä, miten kaukolämmitys kaasun kanssa toimii, mutta silloin kun me tarvitsemme paljon puuta, turvetta, jopa kivihiiltä, niin meidän täytyy nyt varautua siihen, että me maksimaalisesti ensi kesänä pystymme korjaamaan turvetta. Toivottavasti säät ovat suotuisat. Eihän tämä nyt ihan huomautuksista ole mennyt, kun näitä turvekoneita on romutettu ja näin pois päin, eli tässä on tehty minun mielestäni huoltovarmuuden kannalta strateginen virhe.

Mihin tämä helposti ensi talvena johtaa? Se johtaa siihen, että me joudumme tuottamaan lämpöä öljyllä, ja se on useita kertoja kalliimpaa kuin turpeella tuotettu ja puulla tuotettu vastapainelämpö — ja vastapainehan tarkoittaa sitä, että samalla tuotetaan myös sähköä. Itse asiassa meillä on jo monen ydinvoimalan verran tästä maasta hävitetty CHP- eli vastapainetuotantoa sähköän muodossa ja lauhdesähköän tuotantoa, kun on aina luotettu siihen, että mitään suurempaa häiriötä ei tule. Tietenkin aikanaan olisi pitänyt ottaa kapasiteettimaksut käyttöön, niin että varsinkaan näitä lauhdesähkölaitoksia ei ajeta alas vaan ne säilyvät ikään kuin siinä kunnossa, että ne voidaan kriisin iskiessä päälle ottaa, mutta me teimme huoltovarmuuden näkökulmasta erilaisia päätöksiä, ja ne kostaavat nyt sitten tuotannon puutteellisena määränä ja korkeina hintoina.

Eli tämä puheenvuoron ydin on juuri siinä, niin kuin sanoin, että toivottavasti ministerille menee viestiä, että nyt pitää tehdä hallituksen kaikki paukut siihen, että maksimaalisesti saamme kerättyä ensi kesänä turvetta, sillä sitä tarvitaan. Siinä käy helposti niin, kuten edustaja Hoskonen täällä aivan oikein totesi, että meille tulee suuri pula siitä, mitä me poltetaan näissä kaukolämpölaitoksissa. Kun puusta on pulaa ja turpeesta on pulaa, niin siinä voi tulla erikoisia tilanteita. Ollaan nyt kerrankin ajoissa, niin ei tarvitse sitten vuoden päästä ihmetellä — tai ne kansanedustajat, jotka täällä ovat sitten vuoden päästä — kun kaukolämmön hinnat nousevat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

17.19 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tosissaan tämä väliaikaisen voittoveron käyttöönotto on aika poikkeuksellinen myös meidän verojärjestelmämme kannalta, mutta niin kuin täällä edustaja Eestilä hyvin toi aikaisemmin jo esille, niin kyllä me kokoomuksessa tuemme sitä, että tämä tarkasti määritetty määräaikainen voittovero otetaan käyttöön tässä tilanteessa, koska me tiedämme hyvin sen, että tämän energiakriisin myötä valtaosassa sähköntuotantoa kustannukset eivät ole juurikaan nousseet, mutta samaan aikaan markkinahinnat ovat moninkertaistuneet. On tietysti täysin selvää, että tällaisessa tilanteessa verotetaan tämä ansioton voitto, mitä on tehty sillä, että ihmiset maksavat hyvin korkeita sähkölaskuja tai meidän yrityksemme, jotka ovat monet suurissa vaikeuksissa tällä hetkellä, maksavat hyvin korkeita sähkökustannuksia. Tiedämme myös vaikka omalta alueeltani Satakunnasta sen, että kyllä monet tuotantolaitokset ja tuotantoyritykset ovat joutuneet myös sopeuttamaan omaa toimintaansa aivan johtuen siitä, että nämä sähköän hinnat ovat nousseet niin merkittävän korkeiksi. Elikä kyllä, tässä näin rajattuna toimen-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

piteenä liittyen tähän voimakkaasti nousseeseen sähkön hintaan tämä väliaikaisen voittoveron käyttöönotto on täysin perusteltu.

Herra puhemies! Se, minkä itse totesin jo joulukuun puolella, kun tästä asiasta media minulta kysyi kokoomuksen kantaa, oli se, että tämä on sinänsä nyt perusteltu toimenpide, mutta eihän tämä vero tule tietenkään vaikuttamaan laskuihin. Yksikään suomalainen perhe, yksikään suomalainen yrittäjä ei näe tämän veron vaikutusta siinä omassa sähkölaskussaan, vaan tämän veron tarkoituksena on vain kerätä verotuottoja valtion kassaan, jotta taas vastaavasti näitä tukitoimia, mitä nyt on päätetty hyvin laajasti ottaa käyttöön, pystytään sitten maksamaan taas vastaavasti sitten meidän kuluttajillemme. Ja tämän takia se keskustelu, mitä olemme käyneet myös tänään tässä salissa, liittyy siihen, minkä takia jo hyvissä ajoin — koska kuitenkin maan hallitus on tiennyt sen, kaikki ennusmerkit ovat olleet tiedossa sen osalta, että sähkön hinta tulee nousemaan tänä talvena erittäin korkeaksi — minkä takia siis jo varhain syksyllä ei olisi valmisteltu voimaan tällaista sähkön hintakattomallia, joka olisi suoraan leikannut tätä suomalaisten kotitalouksien ja yritysten sähkölaskua, jolloin se hyöty olisi mennyt suoraan sinne loppukäyttäjälle. Nyt mennään ikään kuin sitten toista kautta tässä eteenpäin, mutta kenties sitten ministeri Lintilä tulee kertomaan sen, mikä tämä syy tässä sitten taustalla on ollut.

Herra puhemies! Aivan vielä viimeiseksi: kyllä minusta on myös hyvä, että me keskustelemme siitä, millaisia vaikutuksia tällaisella väliaikaisella verolla tulee olemaan siihen, millainen investointiympäristö Suomi on. Minusta myös siitä näkökulmasta on tärkeää, [Puhemies koputtaa] että maan hallitus selkeästi korostaa, että veron käyttöönotto liittyy nyt vain ja ainoastaan tähän energiakriisiin, [Puhemies: Kiitoksia!] koska kuitenkin, herra puhemies, meidän täytyy säilyttää Suomi houkuttelevana, hyvänä investointikohteena, ja sen takia myös pääosin veropolitiikan täytyy olla johdonmukaista ja pitkäjänteistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

17.22 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ihmisten hädällä ei saa tehdä rahaa. Kun teemme täällä päätöksiä kansalaisten tukemisesta sähkölaskujen maksamisessa, on erityisen arvokasta tehdä myös sellaisia esityksiä, jotka tuovat valtiolle uusia tuloja, joilla sitten voidaan auttaa kansalaisia. Edustaja Eestilä totesi edellä, että tämä aloite ei laske sähkön hintaa. Aikaisemmin edustaja Heinonen sanoi täällä, että tämä laki ei auta millään lailla sähkölaskun maksajaa. Ei suoraan, mutta tämä lakialoite, tärkeä sellainen, on osa isompaa kuvaa. Juuri tästähän saadaan viiveellä tuloja, joita tarvitaan, kun tuemme sähkön hinnannoususta eniten kärsiviä pahimman yli, eikä sitä tarvitse sitten toteuttaa velalla. Meidän tulee huolehtia niin menoista kuin tuloista ja niiden tasapainosta. Velkaantumisen tieltä tulee päästä pois. Tämä lakiesitys on tästäkin näkökulmasta erityisen arvokas.

Jokainen suomalainen tarvitsee arjessaan sähköä. Laki määrittelee, että sähkön on oltava kohtuuhintaista. Energiavirasto puolestaan määrittelee parhaillaan, mitä se tarkoittaa. Odottelemme linjausta. Samaan aikaan yhä useampi suomalainen on joutunut täysin kohtuuttomien sähkölaskujen maksajaksi. Sähkömarkkinat menivät syksyllä sekaisin, hinnat karkasivat käsistä. Siinä missä vuosi sitten kiinteähintainen sähkösopimus oli noin viisi senttiä kilowattitunnilta, pahimmillaan uudessa sopimuksessa on voinut lukea kymmenkertainen summa. Ei sellaisia laskuja maksa edes keskituloinen omakotitaloasuja, puhumattakaan pienituloisista. Ajattelisi sen sähkönmyyjänkin ymmärtävän. Elinkeinministeri Lintilä vetosi viime vuoden puolella ansiokkaasti useaan kertaan sähkönmyyjiin, että yli-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

määräisiä hinnankorotuksia ei tehtäisi. Ihmisten hädällä ei saa tehdä rahaa. Tuntui välistä, että nämä sanat kaikuivat kuuroille korville. Toki jossakin päin Suomea sähkön hinta laski jonkin verran, mutta ei toki koko maassa. Siksi olemme tilanteessa, että käsittelemme tätä hallituksen esitystä ylisuurien voittojen verottamiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan sähköä tuottaville ja myyville yrityksille otettaisiin käyttöön tällainen väliaikainen voittovero, joka on tietysti määräaikainen ja sodan aiheuttama. Esityksen taustalla on EU-asetus energiahätätoimista, joissa edellytetään ylisuurien voittojen verottamista. Hallitus linjasi valmistelusta jo syksyn budjettineuvotteluissa. Verotuottoa kertyisi valtiolle vuonna 2024. Arvioiden mukaan tuotto voisi olla 0,5—1,3 miljardia euroa. Näillä tuloilla maksetaan jälkikäteen toki myös tämän talven sähkötkä. Se on aivan oikein ja kestävä taloudellista ajattelua.

Arvoisa puhemies! Kun väliaikaisen voittoveron yksityiskohdat selvisivät, sähkömarkkinoilta alkoi kuulua myös hyviä uutisia. Moni yhtiö alensi sopimushintojaan merkittävästi, ja joulukuussa ja tammikuussa tämä kehityskulku on jatkunut. Eli tämä lakiesitys on jo hoitanut tehtävänsä. Eilen Yle uutisoi, että nyt kiinteähintaisen sähkösopimuksen saa jo puolella hintaa verrattuna viime syksyn korkeimpiin hintoihin. Siitä huolimatta hinnat ovat edelleen nelinkertaiset aiempiin hintoihin verrattuna.

Arvoisa puhemies! Sähköyhtiöt, jotka tuottavat myymänsä sähkön itse, pysyvät varmasti jatkossakin tolillaan. On tärkeää, että pitkällä juoksulla huolehdimme maamme sähkö- ja energiaomavaraisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Könttä poissa, edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

17.27 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Korkea sähkön hinta puhuttaa nyt Suomessa. Olemme tottuneet siihen, että sähkön hinta on pitkään ollut kohtuullinen. Kriittinen keskustelu onkin aiemmin kohdistunut sähkönsiirtohintoihin, jotka ovat olleet rahastusväline sähkönsiirtoyhtiöille. Monessa taloudessa siirtomaksut ovat olleet suuremmat kuin itse kulutetun sähkön hinta. Nyt kuluttaja on joutunut ennennäkemättömän sähkökriisin keskelle. Syistä, jotka ovat osin jääneet kuluttajalle ja meille päättäjillekin epäselviksi, on sähkön hinta kuluneiden viikkojen aikana kivunnut moninkertaiseksi.

Sähkökriisi osuu hankalimpaan mahdolliseen aikaan, sillä sähköä tarvitaan talvikuukausina monien kodin lämmitykseen ja moneen muuhun välttämättömään toimintaan. Vaikka parhaillaan oleva kriisi on pakottanut meitä kuluttajia tarkastamaan omia kulutustottumuksiamme ja moni on varmaan löytänytkin sähkönkulutuksestaan säästökohteita, ei esimerkiksi sähkölämmitteisissä taloissa voi sähköä säästää enempäänsä. Kun näissä taloissa on jo normaalisti kohtuullisen kalliit asumiskustannukset, ovat kustannukset nousseet kuluneiden kuukausien aikana niin korkeiksi, että myös keskituloisilla on vaikeuksia selvitä sähkölaskuistaan.

Kiitos hallitukselle. On ollut tarpeellista laskea sähkön arvonlisävero, säätää verotuksessa huomioitava sähkövähennys ja saada erityisesti pienituloisille tarkoitettua sähkötukea Kelan kautta. Näiden toimien lisäksi kuluttajan selviytymistä sähkölaskuista tullaan auttamaan kertakorvauksen muodossa, josta eduskunta saa lakiesityksen käsiteltäväkseen vielä lähitulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Käsillä oleva lakiesitys koskee voittoveroa, joka otettaisiin käyttöön väliaikaisesti, ja se koskisi sähköä tuottavia ja myyviä yrityksiä. Veron suuruus olisi 30

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

prosenttia yrityksen sähköliiketoiminnan tuloksesta siltä osin kuin se ylittää sähköliiketoimintaan sitoutuneen oman pääoman määrälle lasketun kymmenen prosentin tuoton.

Esityksen taustalla on EU-asetus energiahätätoimista, joissa edellytetään kansallisia verotuksellisia toimia korkeista energiahinnoista johtuneiden voittojen leikkaamiseksi. Sähköntuottajiin kohdistuvan voittoveron valmisteleminen linjattiin myös hallituksen syksyn 22 talousarvioneuvotteluissa. Tämä valmistelutyö laiksi sähköyhtiöiden ylimääräisestä voittoverosta onkin todennäköisesti vaikuttanut sähköyhtiöiden toimintaan siten, että ne ovat jo jonkin aikaa tarjonneet edullisempia sopimuksia kuluttajille. Toiminta on loogista, sillä kalliista sopimuksista saatavat voitot verotettaisiin joka tapauksessa.

Verotuotto kertyisi valtiolle jälkikäteen vuonna 24. Sen suuruus riippuu keskeisesti sähkön hintakehityksestä ja kotimaisen sähköntuotannon määrästä vuonna 23 ja on siksi vaikeasti ennustettavissa. Arvioiden mukaan tuotto olisi puolesta miljardista 1,3 miljardiin euroa. Ylimääräisestä verosta saataville tuloille on kyllä käyttöä. Kuten tuossa aikaisemmin kerroin, hallitus haluaa tukea suomalaisia monella eri tavalla, jotta sähkölaskuista selvittäisiin, ja tähän tarvitaan paljon euroja.

Arvoisa puhemies! Pidän käsillä olevaa lakiesitystä perusteltuna. Ei ole kansalaisten eikä meidän päättäjien oikeustajun mukaista, että kansalaisten ja yritysten sähkökriisin aiheuttamalla hädällä saisi mikään taho päästä rahastamaan. Laki tuo voimaan tullessaan kohtuullisuutta sähköyhtiöiden toimintaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.32 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa puhemies! Nyt voi kai sanoa, että tuskin mikään muu puolue Suomessa on ajanut niin kutsuttua windfall-veroa niin ahkerasti kuin vasemmistoliitto. Vasemmistoliitto on eri yhteyksissä puhunut tästä ylimääräisestä sähköverosta, voittoverosta, energiateollisuuden ansiottomille voitoille jo yli kymmenen vuotta. Meneillään olevan energiakriisin yhteydessä nostimme kansalaisten tukemisen windfall-veron tuotoilla esiin jo viime kesänä.

Sen lisäksi, että olemme puolueena ajaneet asiaa suurella tarmokkuudella jo pitkään, olen myös itse ajanut energiayhtiöiden ylisuurten voittojen valvontaa. Viime syksynä jättämässäni toimenpidealoitteessa vaaditaan, että Energiaviraston mandaattia laajennetaan verkkoyhtiöiden tuottojen valvonnasta kaikkien energiayhtiöiden tuottojen valvontaan. Esimerkiksi Britanniassa valvontaviranomainen voi määrätä tutkintoja, velvoitteita ja sakkoja, mikäli yhtiöiden toiminnassa on ongelmia.

Energiayhtiöille suunnattu windfall-vero on ollut ja on edelleen meille vasemmistossa tärkeä, koska kysymys on ennen kaikkea oikeudenmukaisuudesta ja oikeudenmukaisuus on meille yksi tärkeimmistä arvoista. Ei voi nimittäin olla millään tavalla oikeudenmukaista se, että samaan aikaan, kun monessa talossa valvotaan unettomia öitä karmaisevien sähkölaskujen vuoksi, monet energiayhtiöt takovat jättimäisiä voittoja. Näitä voittoja voidaan hyvin pitää paitsi ylisuurina, myös ansaitsemattomina. Suurimpina voittajina ovat ne sähköntuottajat, joiden tuotantokustannukset eivät ole mainittavasti nousseet tämän energiakriisin aikana. Voitot ovat siis johtuneet täysin olosuhteista, eivät esimerkiksi siitä, että yhtiöt olisivat olleet innovatiivisia ja uutta luovia.

Arvoisa puhemies! On oltava päivänselvää, että ihmisten hädällä ei saa kukaan rahastaa. Se on eettisesti täysin kestämaton tilanne. Tästäkin energiakriisistä kärsivät eniten ne, joilla on jo ennestään niin tiukkaa, että taloudessa ei ole pelivaraa. Jos ei ole isoja summia

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

säästötileillä ja rahastoissa, suuret sähkölaskut voivat suistaa talouden jopa vuosiksi pois raiteiltaan. Me nykyiset keski-ikäiset eli laman lapset tiedämme, että monesti myös taloudelliset ongelmat siirtyvät seuraavaan sukupolveen. Siksikin nykyinen tilanne on kriittinen ja avun on tultava välittömästi.

Nyt kun onneksi siis vihdoinkin verotamme näitä ylisuuria voittoja vasemmistolle tärkeällä windfall-verolla, saamme tähän peliin oikeudenmukaisuutta ja järkeä. Sillä järkevää tämä todella myös on. Verosta saatavilla tuloilla on mahdollista tukea tukalassa tilanteessa olevia ihmisiä, ja tämä on sitä oikeudenmukaisuutta. Haluan myös painottaa sitä, että windfall-vero on valtiontalouden kannalta myös taloudellisesti järkevää ja se myös ohjaa sähköyhtiöitä kohtuullisempaan hinnoitteluun. On toki tärkeää, että tämänkin uudistuksen vaikutuksia seurataan tarkasti ja tehdään tarvittaessa uusia toimia.

Tämän nyt käsittelyssä olevan veron lisäksi hallitus on tehnyt muitakin toimia helpottaakseen ihmisten hätää, ja tämä työ jatkuu edelleen. Arvioimme tehtyjen toimien tehokkuutta ja kehitämme niitä tarvittaessa. Esimerkiksi vasemmistoliiton ajama Norjan malli olisi sellainen, joka takaisi jokaiselle suomalaiselle kohtuuhintaista sähköä välttämättömän tarpeen osalta, ja ylimenevän sähkön osalta hinnoittelu olisi sitten kalliimpaa. Mutta siihen, mikä on se kohtuuhintainen hinta sille välttämättömälle sähkölle, ehkä joku viisaampi antaa vielä lähiaikoina vastauksen. Mutta osalle se kolme senttiäkin kilowattitunnilta on korkea sähkön hinta talvikuukausina, jos on suorasähkölämmitteinen omakotitalo — että ei silläkään hinnoittelulla moni kotitalous ole ennenkään juhlinut, vaikka hinta olisi ollut alhainenkin, vaan ovat ne laskut olleet satoja euroja aikaisempinakin vuosina, vaikka hinnat ovat olleet eri tasolla kuin tällä hetkellä.

Mutta lopuksi haluan vielä kiittää omaa ministeriryhmääni mutta samalla myös koko hallitusta väsymättömästä työstä tämän energiakriisin ratkaisemiseksi ja ihmisten hätään vastaamisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma poissa, edustaja Harjanne poissa, edustaja Holopainen, Mari poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä

17.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys väliaikaisesta tilanteesta johtuvien suurten voittojen verottamisesta on ajankohtainen ja hyvä esitys, mutta kun tämä lakiesitys nyt on annettu eduskunnalle, niin on syytä tarkastella asiaa syvällisemmin, onko meillä tällaiseen menettelyyn pitkään enää varaa. Mielestäni ei ole enää. Meidän pitää pyrkiä tekemään sähkön hinta edulliseksi muilla keinoilla, ja ensimmäisenä tietysti Euroopan unionin tasolla meidän on pystyttävä vaikuttamaan siihen, että tämä sähkön hinnan muodostus, laskentatapa, muutetaan. Nythän se lasketaan semmoisella algoritmilla, että se ei voi mitään muuta kuin tuottaa hyvän tuloksen sähköyhtiöille. Tällaisiin laskentatapoihin pitää pystyä vaikuttamaan niin, etteivät kuluttajat ja teollisuus ja yleensäkin koko Euroopan unionin alue joudu suuriin vaikeuksiin sen takia, että joku laskentatapa tekee elämän mahdottomaksi.

Tällä hetkellä meillä ollaan tilanteessa, että meillä on sähköstä pulaa. Me olemme purkaneet CHP-sähköä, vanhoja voimalaitoksia, pois, ja olemme tilanteessa, että meillä puuttuu sähkötehoa verkosta. Tähän sisältyy se valtava riski, että kovalla pakkasella olemme siinä tilanteessa, että sähköntuotanto ei riitä, ja kun muissakin maissa on käyttöä silloin paljon, Venäjältä ei tule apua, niin se johtaa siihen, että meillä pistetään Suomessa alueita pimeäksi, ja se tarkoittaa myös silloin, että tuotantotalous loppuu. Kalliilla sähkön hinnalla

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

ei leivän paistaminen leipomossa enää onnistu taikka metallitehtaissa, verstaissa ei töitä kannata enää tehdä. Maatalous on hyvin vaikeassa taloustilanteessa jo ennestään, ja siihen jos tulee vielä tällainen valtava sähkön hintapiikki, se lopettaa myös maidontuotannon ja yleensä ruoantuotannon tässä maassa. Tämä asia on erittäin vakava Suomen kannalta.

Suomen valtionvelan korkoon on viime vuosina mennyt vajaa miljardi, noin 800 miljoonaa euroa on korko ollut Suomen valtion velkapapereilla. Olemme maksaneet tuon 800 miljoonaa euroa keskimäärin viime vuosina, mutta nyt se on noussut jo puoleentoista miljardiin euroon eli kaksinkertaistunut se korkomeno tänä vuonna, ja nousua varmasti on vielä luvassa, kun korkomarkkina on noin levoton ja kun Suomi on näin velkaantunut. Sen takia, arvoisa puhemies, toivoisin, että ruvettaisiin tässä talossa tekemään aidosti töitä, niin että meillä olisi omaehtoista sähköä itsellemme. Lopetetaan tämä ilmastopolitiikka, joka perustuu tähän hiilidioksidin laskentaan. Tämä on aivan kummallinen tapa. Minä pidän sitä ihan virheellisenä. Oiotaan sieltä ensin ne väärät päästötiedot, se 15 miljoonaa tonnia, jotta pääsemme hiilineutraaliuteen. Alamme käyttää turvetta — edustaja Eestilä äskeisessä puheenvuorossa hetki sitten tästä asiasta mainitsi myös. Elikkä meidän pitää toimia nyt, arvoisa puhemies, koska tällä hetkellä hallitusohjelman vastaisesti valtavat määrät arvokasta runkopuuta menee polttoon suoraan, teemme kansantaloudelle valtavaa tappiota joka tunti.

Pohjois-Karjalan maakunnassa Enocellin sellutehtaan puuvarasto on lähes tyhjä, ja samaan aikaan siltä alueelta ajetaan valtavat määrät kuitupuuta ja tukkiakin suoraan hakkuuriin, ja ne menevät suoraan voimalaitoksiin poltettavaksi. Eihän tällaisessa taloudenpidossa ole minkäänäköistä järkeä. Tämä on hölmöläisten hommaa — jopa Hölmölässä tehdään viisaammin kuin täällä tässä asiassa. On aivan vastuutonta ajaa tätä maata alas ja tuhota metsiä polttamalla voimalaitoksissa ja samaan aikaan vientiteollisuutta ajaa alas, koska sitähän me teemme, kun sellutehtaita kohta pannaan kiinni ja sahoja menee kiinni. Se on konkurssitaloudenhoitoa. Tähän on pakko puuttua. Maahan on saatava sellainen strategia, jolla pystymme omia energioita tuottamaan enemmän. Aloitamme ensi kesänä maksimaalisesta turpeen tuotannosta. Hallituksen on tässä toimittava ja tehtävä päätökset heti. Tällä hetkellä meillä on tilanne, että vuonna 23 ja 24 elikkä seuraavana lämmityskautena meillä kiinteän polttoaineen voimalaitoksista puuttuu kymmenen terawattituntia kiinteää polttoainetta — elikkä se on käytännössä kymmenen miljoonaa kuutiota turvetta tai viisi miljoonaa kuutiota hyvää runkopuuta haketettuna kymmeneksi miljoonaksi hakemotiksi. Nämä kaikki me menetämme, jos me emme rupea heti toimimaan, ja teemme sitten valtavaa tappiota sekä energiapuolella että metsäteollisuuden vientipuolella. Eli molemmissa asioissa tulee turkkiin niin, että heiluu, ja velka kasvaa koko ajan.

Arvoisa puhemies! Tälle köyhdyttämisen kierteelle, Suomen kansantalouden romuttamisen kierteelle, on tultava loppu ja mahdollisimman pian. No miten se tehdään? No ensimmäinen oli tuo äsken mainittu CHP-voiman nostaminen kunniaan. Me sillä CHP:llä tuotamme parhaina, kovina pakkaspäivinä yli 3 000 megawattitunnin teholla sähköä, ja siihen kun lisätään vielä teollisuuden CHP — se on noin 1 300—1 400 megawattia, mikä sieltä tulee parhaina päivinä — sieltä tulee meille jo enemmän sähkötehoa kuin mitä ydinvoima yhteensä tuottaa sitten, kun Olkiluoto kolmonen jonain päivänä täydellä teholla käy. Elikkä tämä asia on meidän kannalta äärimmäisen tärkeä, ja jos me emme vuosiin 23—24 ala varautua tässä talossa välittömillä päätöksillä tai hallituksen tekemiä esityksiä hyväksyä tässä talossa heti, olemme siinä tilanteessa, että vuosien 23—24 lämmityskausi on tälle maalle katastrofi. Sitten me lämmitämme tämän kaupungin ja monen muun kaupungin — tässä kaupungissa tietenkin palaa kivihiili — polttamalla niissä kiinteän polttoaineen kat-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

tiloissa, minne ei haketta ja turvetta enää saada, kevyttä polttoöljyä. Se nostaa kaukolämmön hinnan vain viisinkertaiseksi. Vieläkö joku tässä maassa kuvitteli, että meillä on sellaiseen raharalliin varaa? Ei varmasti ole. Nyt jo velkaannumme noin kymmenen miljardia vuoteen, ja tässä hallituksen esityksessä totta kai otamme lisää velkaa tämänkin maksamiseen, ja joudumme vielä ottamaan lisää velkaa, koska velan korot nousevat tuolla maailmanmarkkinoilla, rahamarkkinoilla. Elikkä olemme sellaisessa syöksykierteessä nyt, että tästä kierteestä on päästävä hinnalla millä hyvänsä irti ja ihan omilla keinoilla. Kaikki on mahdollista.

Ymmärrän toki tämän tuulivoiman rakentamisen, en sitä sen enempää parjaa, mutta totean vain sen, että jos me laskemme tuulivoiman varaan ja sitten tulee kova pakkanen, niin kun kovalla pakkasella on aina tyyni sää, silloin on käytännössä tuulivoima nolla, silloin meiltä poistuu valtava määrä sähköä verkosta. Sitten jos meillä ei ole puuta eikä turvetta, mitä polttaa kiinteän polttoaineen kattiloissa, olemme tilanteessa, että koko sähköverkko voi kaatua. Kun sähköverkko menee häiriötilaan, se johtaa siihen, että silloin pistetään pilvit pussiin ja ruvetaan miettimään, miten me ruvetaan tätä taas ylös ajamaan, koska se vaikuttaa sähkön taajuuteen ja moneen muuhun asiaan, ja silloin se on erittäin vaarallinen tilanne sähköverkon hoidon kannalta.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämän lakiesityksen myötä, mikä nyt on käsittelyssä, tähän maahan alkaisi tulla tämmöinen energiaviisuus, että alkaisimme tehdä [Puhemies koputtaa] kotimaista energiaa yhä enemmän ja sitten ne kahden ydinvoimalan paperit panemme äkkiä vetämään, niin että saamme tähän maahan lisää perusvoimaa, jolla pystymme tämän maan pitämään lämpimänä. Jos meiltä tuotantotalous romahtaa, niin sitä päivää en edes halua nähdä — se on niin kammottava päivä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Löfström.

17.45 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Förslaget om windfall-skatt bottnar i en EU-förordning. Förordningen ger ändå betydande möjligheter till nationell utformning. EU-förordningen kräver exempelvis windfall-skatt enbart sex månader, något som exempelvis Sverige nu går inför, medan vårt förslag i Finland gäller hela året.

Det är motiverat med en windfall-skatt för oskäliga vinster. Det är ändå viktigt att noga definiera vad som är oskäligt för att inte göra saker som i värsta fall får motsatt effekt och gör utbyggnaden av förnyelsebar energi långsammare, för det är bara genom att öka tillgången på energi som vi säkerställer att vi kommer ur nuvarande pina med höga elpriser som framförallt beror på brist på tillgång.

Betydande förbättringar har gjorts i lagförslaget efter utlåtanderundan. Beredningen av lagförslaget har ändå gått så snabbt och gäller en komplex fråga, där saker kontinuerligt förändras, att det finns skäl för att i utskottsbehandlingen gå igenom vissa saker ytterligare för att säkerställa att allt blir helt rätt.

En sådan sak är behandlingen av elhandelsbolag. Dessa ska undantas om de inte har egen produktion. Många elhandelsbolag äger ändå andelar i så kallade Mankala-bolag. Det verkar som det är tänkt att elhandelsbolag som bara får exempelvis 1 procent av sin el från Mankala-bolag kommer behandlas lika som bolag som får exempelvis 100 procent av sin el från Mankala-bolag, trots att bolagen är i enormt olika ställningar. Det skulle finnas skäl att sätta en gräns för att man kan ha vissa små andelar i Mankala-bolag utan att hela elhandelsbolaget ska behöva omfattas av windfall-skatten. Risker är annars att vissa elhandels-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

bolag kommer behöva höja priset på sin el som de säljer till konsumenter och hushåll och att windfall-skatten i så fall i värsta fall leder till högre elpriser i vissa delar av landet, beroende på vilket elbolag man har. En sådan sak skulle vara katastrofal.

Ärade herr talman! Vissa lokala elbolag skulle kunna behöva höja priset för att ha råd att betala skatten men ändå få netto det som man budgeterat att få i inkomster av kunder, eftersom vissa lokala bolag har behov av att stärka sin likviditet för att klara av verksamheten i den här osäkra tiden. Alla bolag har inte en ägandeform där man kan gå till en stor ägare, oavsett om den är privat eller en kommun, för mera kapital. Det skulle vara viktigt att ekonomiutskottet noggrant såg på den här detaljen så att inte elhandelsbolag utan betydande andelar, exempelvis under 10 procent, i Mankala-bolag tvingas höja elpriset ytterligare för sina kunder, vilket ju inte är avsikten med lagen.

Ärade talman! Det är inte klart om den här lagen gäller på Åland. Ålands landskapsregering har konstaterat att man bedömer att detta är åländsk behörighet. Eftersom beslutet ändå är på EU-nivå via en förordning kommer Ålands lagting i så fall ändå behöva fatta ett eget beslut. Finansministeriet har begärt ett utlåtande om behörighetsfrågan av Ålandsdelegationen. Oavsett det är det viktigt att man är konsekvent då man fattar beslut. I det lagförslag som regeringen separat planerar att snart avge till riksdagen gällande retroaktivt elstöd för november och december månad har man argumenterat att stödet inte nödvändigtvis ska gälla på Åland eftersom behörigheten är åländsk. Ifall det stödet inte gäller på Åland skulle det vara helt orimligt att ta ut en skatt på Åland för att finansiera stöd som då delvis inte kan ges till åländska hushåll.

Inga beslut är ännu fattade och mycket är oklart. Problemet är när det går så oerhört snabbt och beredningen sker med delvis okonventionella metoder. Då ökar riskerna för att man inte får allting rätt genast, och det gör också riksdagsbehandlingen så viktig. Därför är det extra viktigt att man nu i utskottsbehandlingen ser på detta som en helhet och har beredskap att göra ändringar så att man får allt rätt, för skatt och stöd måste naturligtvis gå ihop och bilda en helhet så att man säkerställer att det finns en tydlighet i denna osäkra tid där stöd till hushållen behövs för att klara den här vintern, samtidigt som vi tryggar framtiden för en långsiktig och hållbar energipolitik i vårt land. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja sitten käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

17.55 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaanhan tämä on hyvä esitys. On myös hyvä huomata, että hallitus tekee paitsi monin paikoin toimenpiteitä, että näihin sähkön hintoihin saataisiin joku tolkku tai ylipäättään ihmiset selviäisivät niistä, mutta peräänkuuluttaa myöskin sähköyhtiöiden yhteiskuntavastuuta. Juuri nyt ei ole tilinteon hetki.

Puhemies! Näin yleisesti todeten on myös erittäin kannatettavaa, että tuomme myös asiakkaan sähkömarkkinoiden keskiöön ja varmistamme mahdollisuuden osallistua markkinoille turvallisesti ja suojattuna. Myös sähkömarkkinoiden kilpailun lisääminen ja asiakkaan tiedonsaannin parantaminen ovat varsin viisaita ja myös oleellisia keinoja.

Mutta, puhemies, tässä esityksessä siis sähköä tuottaville ja myyville yrityksille otettaisiin käyttöön väliaikainen voittovero. Veron suuruus olisi 30 prosenttia yrityksen sähkölii-

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

ketoiminnan tuloksesta siltä osin kuin se ylittää sähköliiketoiminnan pääoman määrälle lasketun 10 prosentin tuoton.

Myös, puhemies, uskon, että tieto tulossa olevasta ylimääräisestä voittoverosta on osaltaan jo nyt kannustanut sähköyhtiöitä tarjoamaan edullisempia sopimuksia kuluttajille, sillä kalliista sopimuksista saatavat voitot verotettaisiin siis joka tapauksessa. Ylimääräisestä verosta saatavat tulot tulevat valtiolle vielä tarpeeseen kansalaisille maksettavien sähkötukien kattamiseksi. Sekin on tosiasia. Toki sähkötukiin tarvitaan rahaa jo tässä ja nyt, ja ylimääräisestä voittoverosta kertyy valtiolle tuloa vasta vuoden 24 aikana.

Puhemies! Sähköliiketoiminnan tuloksella tässä yhteydessä tarkoitettaisiin siis sähköliiketoiminnan nettotulosta eli tulojen ja menojen erotusta. Tulojen veronalaisuus ja menojen vähennyskelpoisuus samoin kuin niiden jaksottaminen määriteltäisiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisesti. Veroa sovellettaisiin yritysten voitoista maksettavan tuloveron lisäksi, eikä vero olisi siis yritysten tuloverotuksessa vähennyskelpoinen. Verovelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin vähäinen sähköliiketoiminta ja puhtaan sähköön vähittäismyyjät. Sähköliiketoimintaan [Puhemies koputtaa] kohdistuvana veron ulkopuolelle jäisi muun muassa kaukolämmön tuotanto yhteistuotantolaitoksissa.

Puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvä ja oikeudenmukainen esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.58 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Suomi on energiakriisissä ja suomalaiset ovat laajasti syvässä energiakriisissä, eikä tulevaisuus näytä kovinkaan valoisalta ainakaan vielä lähivuosina. Täällä edustaja Eestilä ja edustaja Hoskonen erityisesti katsoivat hieman tulevaisuuteen ja varoittivat siitä, mitä on näköpiirissä, ja niihin varoitukseen on kyllä syytä hallituksen, niin nykyisen kuin tulevan, ja eduskunnan vakavasti suhtautua.

Tarve lisäsähköön tuotantoon on, mutta keinot sen tuotannon turvaamiseen riittävällä tasolla ja tasaisena ovat ongelmallisia. Tarvitsimme lisää ydinvoimaa, mutta ydinvoimaa ei Suomessa ole valtio tähänkään mennessä rakentanut suoraan, vaan yhtiöt. Ja nyt herää kysymys, löytyykö meiltä niitä yhtiöitä, jotka ovat valmiita suuriin panostuksiin sähköön tuottamiseksi ja ydinvoimaloiden rakentamiseksi. Ainakin Olkiluoto kolmonen on osoittautunut hankalaksi hankkeeksi.

Arvoisa puhemies! Tämä sähkökriisi, joka meillä on, on jo kestänyt varsin pitkään, ja hallitus on ollut valitettavan hidasliikkeinen. Budjettiriihessä viime syksynä muutamia asioita hoidettiin kotitalouksien osalta. Itse tein 16.9. viime syksynä kirjallisen kysymyksen tästä kriisin ratkaisemisesta, ja siihen ministeri Saarikko vastasi ympäripyöreästi lupamatta oikeastaan yhtään mitään jatkotoimenpiteitä.

Onneksi nyt kuitenkin ollaan tässä tilanteessa, että tämä esitys meillä on. Tämä on tavoitteeltaan varsin hyvä, ja tämä sinänsä ehtii vielä vaikuttaa, ei olla siinä suhteessa myöhässä, mutta se, mitä tässä keskustelussa on ilmennyt, on suuri häpeä hallitukselle, eli se, että tämä on tehty tavattoman suurella kiireellä ja valmistelu-aika on ollut niin lyhyt, että tämän valtavan, vaikean kokonaisuuden hahmottaminen ja eri vaikutusten arvioiminen on jäänyt kovinkin heikoksi. Tästä valmistelusta ei hallitukselle voi korkeaa arvosanaa antaa, mutta esitys sinänsä on siis tarpeellinen ja kannatettava.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Tosin nämä muun muassa siellä esityksen lausunnoissa olleet kritiikit on syytä ottaa tarkoin huomioon. Siellä on sellaisia tekijöitä, joita kaikkia ei ole otettu huomioon lausunkierroksen jälkeen, ja niissä on kohtia, joista voi seurata hyvinkin yllätyksellisiä tuloksia.

Arvoisa puhemies! Ministeri arvioi, että tämä esitys tuottaisi puolesta miljardista 1,3 miljardiin euroa rahaa verotuottoina. Summa on merkittävä ja tarpeen todellakin siihen nähden, että tarvitsemme näitä varoja kotitalouksien, yritysten ja maatalouden tukemiseen tässä ahdingossa, mihin ne ovat tässä ajautuneet. Toivottavasti tuo tuotto on merkittävä ja arvio osuu kohdalleen, jopa tuon ylärajan lähelle.

Ministeri Saarikko arveli, että tämä lakiesitys on jo johtanut siihen, että yhtiöt ovat alentaneet sähkön hintaa. Ihan varma en siitä kyllä voisi vielä olla, sillä kun 30 prosentin osuus verona menee valtiolle, niin yhtiöille kuitenkin jää 70 prosenttia näistä voitoista, jotka ovat eräiltä osin varsin suuret. Ehkä se ei ole näin, että tämä olisi vielä vaikuttanut hintoihin.

Arvoisa puhemies! Nyt on katsottava todellakin sitten tämän esityksen vaikutuksia myös muutoin, ja kyllä tällä ilman muuta investointeihin on vaikutuksia. Kun meillä on erittäin kunnianhimoinen, maailman kunnianhimoisin ilmastopolitiikka tämän punahallituksen ohjelman kautta, niin joudumme arvioimaan sitä, ovatko nuo ilmastotavoitteet toteutettavissa, ja tällöin varmasti on pelko siitä, että tarvittavia investointeja eivät yhtiöt pysty tekemään. Siksi tuota hiilineutraalisuustavoitevuotta 35 tulisi nyt hallituksen myös tarkastella ja siirtää eteenpäin sinne lähemmäksi EU:n asettamaa tavoitetta.

Mutta, arvoisa puhemies, meillä on muitakin huolia. EU pyrkii suojelemaan meidän metsiämme aivan hulvattomasti. Turve on ajettu jo kieltoon, ja monet muutkin toimenpiteet rajoittavat meitä energian- ja sähköntuotannossa, eli tarvitaan todellakin voimakkaita toimenpiteitä, jotta voidaan niin EU:ssa kuin kotimaassa varmistaa tulevaisuudessa meille kaikille, sekä ihmisille että yrityksille ja maataloudelle, tärkeä sähköntuotanto. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen poissa. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

18.05 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys EU-asetuksen mukaisista väliaikaisista sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden voittoveroista ja solidaarisuusmaksuista ei korvamerkitse verottajan yrityksiltä anastamia ylituottoja palauttavaksi kansalaisille, niin kuin kohtuullisuus ja oikeudenmukaisuus huomioiden tulisi olla. Eikä tällainen rangaistusvero muutenkaan ratkaise itse ongelmaa, kun valtio menee, ja vieläpä isomman eli EU:n kehotuksesta, välikädeksi kahmimaan rahaa puuttumatta itse rakenteellisiin ongelmiin eli Venäjälle asetetuista pakotteista johtuvaan liikennepolttoaineiden ylihintaan ja sähköntuotannon hinnanmuodostuksen pörssivinoumaan, saatikka osin jopa keinotekoisesta sähkön tuotantopulasta johtuvaan ylihintaan.

Hyvät kollegat, tämä on taas sitä kuuluisaa hölmöläisen peiton jatkamista, kun koko sähköntuotanto pitäisi kansallistaa ja alkaa hieromaan energiakauppoja suoraan Venäjän kanssa eikä tukeutua kansalaisten hädässä joihinkin EU-asetuksiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

18.06 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka on noussut isoon rooliin Ukrainan sodan myötä. Täällä on käyty hyvin monipuolista keskustelua, ja tietysti koko tämän kriisin ajan sillä on iso vaikutus ollut kaiken kaikkiaan.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Minusta hallituksen esitys windfall-verosta on tärkeä työkalu energianhintojen tukielementtien rahoitukseen ja erityisesti sähköyhtiöiden tuottojen kohtuullistamiseen. Suomihan on asettanut tavoitteeksi, että oltaisiin energiaomavaraisia vuonna 2025, ja monesti sitä on arvosteltu, että siihen tavoitteeseen ei päästä. Mutta kun katsoo viime viikkojen ja viime päivien lukuja, niin taisi viime viikolla olla Suomen sähköntuotannon huippu jo yli 14 000 megawattia, ja arvioitu huipputarve tänä talvena on noin 16 000 megawattia. Tähän tietysti yksi iso syy, mikä täälläkin keskustelussa on tullut esille, on tuulivoiman lisääntyminen lähes 2 500 megawatilla. Se on huikea luku, ja tulevat vuodet näyttävät myös vahvasti kasvua, ja tulevina vuosina myös sitten aurinkoenergia. Tällä hetkellä on aika hurjasti ympäri maakuntia kaavoituksessa tuulienergiaa ja sitten erityisesti aurinkovoimapuistojen rakentamista. Tässä ei ole vielä kaiken lisäksi Olkiluoto, joka käsittääkseni on nyt seisokissa ainakin kuukauden verran. Tärkeää olisi myös, että Itä-Suomi saataisiin sitten näihin energiainvestointeihin mukaan. Selvitysmieshän on tuulivoiman osalta nyt sitten tekemässä työtään, ja toivottavasti sieltä jotakin apua tuonne Itä-Suomen suuntaan tulisi. On myös puhuttu tässä salissa uusiutuvasta energiasta ja jopa sen mahdottomuudesta, mutta tällä hetkellä jo yli 60 prosenttia Suomen energiasta tuotetaan uusiutuvalla energialla.

No, sitten tähän hallituksen tukipolitiikkaan, mitä on täällä arvosteltu. Minusta tukipaketti 1 oli hyvä avaus, ja siitä on se alvin alennus käytössä. Nyt tietysti tämä tukipaketti 2, jossa tämä takautuva energiatuki sitten kotitalouksille tulee, on minusta tähän tilanteeseen se käytettävien ja tärkein elementti, ja hyvä, että hallitus on pikaisella aikataululla sitä valmistellut. Tässä on vähän epäselvyyttä nyt ihmisillä näitten tukipakettien osalta ja näitten tukielementtien käytön osalta, ja minusta tässä olisi tärkeää nyt sitten informoida ihmisiä erityisesti niistä työkaluista, millä näitten tukipakettien piiriin pääsee.

Hyvää työtä hallitukselta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

18.10 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa puhemies! Sähkön hinta on monelle karmiva, ja hankalaa tästä tekee se, että naapurissa voi olla 60 sentin sopimus samalla kun toisella puolella katua on 6 sentin sopimus, samaan aikaan samana päivänä. Tilanne on monimutkainen, eikä siihen ole hokkuspokkustemppeja.

Kiitan ministeriä ja hallitusta tästä lisävoittoveroesityksestä. Ensin hallitus päätti hyvässä ajoin syksyllä näistä kolmesta keinosta, jotka saatiin edistymään, ja nyt sitten tulee tämä neljäs keino eli tämä lisävoittovero. Tällä uudella esityksellä pyritään tietenkin estämään nämä ihan tavallisten suomalaisten kotien maksuvaikeudet. On hyvä, että tämä lisävoittoveroesitys tuotiin nyt jo tähän ensimmäiseen kevään istuntoon. Kyseessä on yli yhden miljardin euron valtion kassaan kerryttävä uusi vero, joka vähentää sähkön hinnalla rikastuvien voittoja ja kompensoi samalla sähköllä rahastamisen tuottoja näille kodeille, jotka ovat pulassa. Erittäin hyvä kokonaisuus siltä osin. Veron suuruus on 30 prosenttia yhtiön tuloksesta. Ei voi olla hyväksyttävää, että sähköala tekee merkittäviä voittoja samalla, kun sähkön hinnannousu on johtanut kotitalouksien taloudellisen tilanteen heikentymiseen kaikkialla Suomessa. Tästä ministeri onkin todennut aikaisemmin jämäkästi.

Tietysti on myös hyvä, että tämän tilanteen seurauksena sähkön käyttö on vähentynyt noin kymmenen prosenttia vuoden takaisesta. Kotien sähkölaskuun tulee vaikuttaa niin, että ne selviävät talven yli, mutta Suomi tarvitsee myös tätä sähkön käytön vähentämistä, ja toivon, että sen eteen tehdään myös teknologian avulla töitä.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Hyvää on myös se, että tämä lisävoittovero ei vaaranna suomalaisten yritysten investointikykyä kotimaiseen energiaan, mutta samalla se sitten vastaa tähän epäoikeudenmukaiseen tilanteeseen.

Kuuntelin keskustelua aiemmin tänään, ja olin pettynyt siitä, että keskustelussa oli mukana myös populismia, nähdäkseni. Se, joka väittää, että voidaan laittaa hintakatto ilman kompensointia, muuntelee totuutta. Kysymys kuuluu, millä voidaan tiputtaa hintaa talouden raameissa ilman, että sähkö loppuu. On tärkeää, että Suomessa valot palavat, koska poikkeusoloja meillä ei tällä hetkellä ole ja sellaisiin emme halua.

Hinnan lisäksi pitää puhua tästä riittävydestä ja saatavuudesta, ja sen osalta edustaja Hoskonen puhui mielestäni erittäin ansiokkaasti tänään. Hän puhui tästä riittävästä säätövoimasta ja sen lisäämisestä. Hinta tippuu vain lisätuotannolla. Me tarvitsemme pikakanaavan biokaasuhankkeille, kannustusta pienydinvoimaloiden markkinoiden syntymiseen ja energiatehokkuutta kaikkialle. Näitten pienten modulaaristen ydinvoimalalaitosten kehitystyö etenee nyt nopeasti, ja se on varsin hyvä asia. Modulaarisen valmistuksen ja nykyisiä isoja voimalaitoksia kooltaan pienempien yksiköiden ajatellaan [Puhemies koputtaa] nopeuttavan laitosten rakentamista ja käyttöönottoa, ja sitä tämä tilanne vaatii. Hyvää työtä tehdään VTT:llä ja LUTilla jo tällä hetkellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

18.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä sen verran tärkeä aihe, että tästä kannattaa puheenvuoroja käyttää.

Edustaja Eskelinen puhui hyvin tästä hallituksen linjauksesta, ja pääsääntöisesti ne ovat olleet hyviä, mutta täytyy todeta, että kyllä tämän tuen todellinen kohdentaminen niille, jotka oikeasti sitä hätää kärsivät, on pikkuisen ollut puutteellista, kun niitä nopeasti jouduttiin tekemään. Esimerkiksi tämä arvonlisäveron alennus: sanoisin näin, että suurimmalta osin se kohdistui niille, joilla ei ollut mitään hätää. Se johtuu puhtaasti siitä, että meillä ainakin marraskuussa oli 3,8 miljoonaa sähkön kulutuspaikkaa ja kahdella miljoonalla oli kiinteähintainen sopimus. Esimerkiksi kun itselläni on vuonna 24 loppuva sopimus, joka on 4,26 senttiä kilowattitunnilta, niin minun sähkölaskuni aleni, eli veronmaksajat antoivat minulle rahaa. En minä sitä olisi tarvinnut, eikä moni minun kaltainen, jolla on erittäin edullinen sähkösopimus. Tässä kyllä on pakko todeta, olipa tämä hallitus minkä värinen tahansa, että kyllä siinä pikkuisen metsään mentiin, kohdentaminen ei ollut oikein.

Olen täällä aikaisemminkin tuonut esille sen, että jos halutaan oikeasti lähteä kohdentamaan, meillä on olemassa tyyppikuluttajat K, L ja M, eli maatalous, sitten on omakotitalot, jotka käyttävät paljon sähköä, joilla on sähkölämmitys, ja rivitalot tai taloyhtiöt. Sinnehan se olisi pitänyt kohdentaa ja pelata myös siirtohinnoilla. Eli kyllä kaikki on mahdollista, mutta ymmärrän sen, että kun tulee kiire, nämä ovat ehkä hieman vaikeita aina toteuttaa.

Arvoisa puhemies! Kyllä suomalaiset ovat äärimmäisen ymmärtäviäisiä ja kantavat yhteisesti vastuuta, sillä nekin, jotka ovat juuri näitä hyvän sähkösopimuksen ihmisiä, ovat kulutusta vähentäneet, se on joku 5—10 prosenttia. Sitten niiden, joilla on valitettavasti kallis pörssisähkö tai jotka ovat joutuneet uusimaan sähkösopimuksen, säästöaste lähenee jo 20:tä prosenttia, eli kyllä kansalaiset ymmärtävät ihan tarkkaan, minkälaisissa yhteisissä ongelmissa me olemme.

Arvoisa puhemies! Menen edelleen vähän toiseen aiheeseen, ettei sitten ensi talvena sanota, että kaikki tulee niin yllättäen ja nyt täytyy nopeasti tehdä ratkaisuja. Tänä vuonna on

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

puhuttu paljon sähköstä, eikä siihen ongelmaan ole oikein nopeita ratkaisuja. Mutta sähkö on kuitenkin helppoa energiaa, sillä sitä voidaan tuoda ja liikutella. Toisin on kaukolämpö. Suomessa oli tämän lämmityskauden alkaessa viime kesän tuotantoa ja vanhoja varastoja noin kymmenen miljoonaa kuutiota energiaturvetta. Se vastaa puuna noin viittä miljoonaa kuutiota. Tuo hätävara poltetaan kuluvana vuonna pois.

Tälle talvelle oli myös tuotuna monta miljoonaa kuutiota Venäjän haketta ja ainespuuta. Niitä ei ole ensi talvena. Meille tulee seuraavalla lämmityskaudella kaukolämpöpolttoaineista iso pula. Ensi kesänä saadaan Suomessa huippukesänä enintään kuusi—seitsemän miljoonaa kuutiota turvetta. Markkinoilta puuttuu siis liki viisi terawattituntia turvetta ja suurin piirtein saman verran tuontipuuta, maakaasua ja kivihiihtä, mukaan lukien Venäjän pelletit. Tämä johtaa siihen, että sellupuuta ja pikkutukkeja poltetaan ainakin viisi miljoonaa kuutiota — se on yhteensä kymmenen terawattituntia. Poltetaan, jos siis saadaan yleensä näitä puita. Jos ei saada, niin poltetaan öljyä, kuten täällä jo aikaisemmin oli puhetta. Öljy on kaukolämpökattilassa yli kolme kertaa kalliimpaa kuin turve, eli on paljon mahdollista, että seuraava hallitus pääsee sorvaamaan lämmitystukipaketteja.

Arvoisa puhemies! Käytän tämän puheenvuoron siksi, että en itsekään tiedä, mitä tälle ongelmalle pitäisi tehdä ensi kesänä, mutta semmoinen käsitys minulla on, että välittömästi tällä viikolla pitäisi miettiä, millä tavalla sitten saadaan kaikki turvekoneet suolle. Sitä me emme tiedä, minkälainen kesä tulee, onko se yleensä mahdollista, mutta nyt pitäisi kaikki tehdä Suomessa, että saadaan maksimaalinen määrä turvetta ensi kesänä talteen, niin paljon kuin se säiden suhteen on mahdollista. Näitä energia-asioita ei voi katsoa edes puolen vuoden sihdillä, nämä pitäisi katsoa monen vuoden.

Arvoisa puhemies! Täytyy nyt sen verran sanoa — vaikka sanotaan, että joka vanhoja muistelee, se on aggressiivista käytöstä, mutta ollaan nyt sitten hieman aggressiivisia — että sen verran on tässä puhdas omatunto, että olen monta vuotta, niin kauan kuin olen kansanedustajana ollut, puhunut turpeen puolesta, mutta olen puhunut myös kivihiihtien puolesta. Ja taka-ajatuksena oli se, että kun meillä on energiayhtiöitä, pitää olla monta polttoainetta varastossa, koska jo silloin ajattelin, että voi tulla semmoinen aika, että me oikeasti tarvitaan energiaa, ja kivihiihti on siinä mielessä hyvä, että sitä on helppo varastoida. Totta kai päästöjä tulee, mutta mieluummin näkinsin, että tilapäisesti käytetään kivihiihtä, jos meillä olisi lauhdevoimaloita vielä käytössä, kuin että me maksatetaan ihmisillä moninkertaisia maksuja ja ajatetaan yrityksiä konkurssiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.18 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Jälkiviisaus on tietysti hyvin noloa, mutta tässä yhteydessä on kyllä todettava, että koronatuikien kanssa silloin pari vuotta sitten kävi niin, että niitä hallitus jakoi, toki eduskunnan myöntämin valtuuksin, aika huolettomasti sinne tänne ja sitten jotkut palauttivat niitä, kun tuli palautetta, että nyt meni väärään kohtaan. Ehkä voisi sanoa, että olisi pitänyt antaa esimerkiksi puolet lainana ja puolet avustuksena, niin olisi saatu puolet näistä koronatuista takaisin niiltä yrityksiltä, joilla kuitenkin menee nyt jo hyvin. No joo, se siitä, mutta tässä on nyt toinen, mihin edustaja Eestilä puuttui, eli viime syksyltä erityisesti arvonlisävero. Minäkin sain arvonlisäveron alennuksen, enkä tuloihin ja sähkölaskuun nähden sitä millään lailla tarvitsisi. Ei ihan niin edullinen sähkö ole kuin edustaja Eestilällä, mutta varsin edullinen kuitenkin.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Mutta se vakavin asia, minkä edustaja Eestilä nosti esille, todellakin on se, mikä on ensi talvena, vuoden päästä, kahden vuoden päästä tilanne tässä maassa. Me emme saa Venäjältä enää — ja hyvä, ettei saada eikä tuoda — minkäänlaista tavaraa poltettavaksi. Edustaja Hoskonen on moneen kertaan varoittanut ja moittinut siitä, että meillä pannaan hyvää puuta, jota pitäisi jalostaa pitkälle, polttouuneihin tällä hetkellä. Turve on pantu käytännössä kokonaan pannaan, ja koneetkin hallitus on määrännyt romutettavaksi — tai ehkä ei nyt ihan määrännyt, mutta kuitenkin kannustanut rahalla romuttamaan. Ja ydinvoiman lisärentaminen: pienydinvoimalat vievät aikaa, ennen kuin ne saadaan kehitettyä siihen malliin, että niistä on hyötyä, suuret ydinvoimalat ovat vuosikymmenen hankkeita. Silloin me ajaudumme varmaan kivihiileen ja öljyyn. Ja se taas on sitten ilmastopoliittisesti, nykyisen ilmastopoliittikan näkökulmasta, täysin mahdoton ajatus, ja saamme siitä sitten sakkoja ja kaikenlaisia päästömaksuja ja muita, jos siihen ajaudumme.

Eli nyt hallituksen — en tiedä, ei tämä hallitus tietenkään enää mitään saa aikaiseksi muuta kuin istua ketkuttelee kautensa loppuun — pitäisi tuoda eduskuntaan kiireesti kokonaisenergiapoliittinen selonteko tai selvitys, miten tästä mennään eteenpäin muutama seuraava vuosi.

Arvoisa puhemies! Näin pitäisi menetellä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

18.21 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Harmi, että meitä salissa on näin vähän. [Toimi Kankaanniemi: Laatu korvaa määrän!] Tuo edustaja Eestilän loistava puheenvuoro energiahuoltovarmuudesta kyllä herättää paljon ajatuksia.

Viime viikonloppuna maakuntajuhlissa juttelin Stora Enson johdon kanssa, ja hekin elävät tällä hetkellä puun osalta ihan kädestä suuhun. Muutaman päivän varannot heilläkin on, jotta tehdas pyörii.

Sitten jos tätä huoltovarmuutta kaiken kaikkiaan katsoo ja sitten sen hakkeen osalta, mikä Venäjältä tuli, niin kyllähän varmaan tämän hallituksen pitäisi nyt pohtia ja ainakin käynnistää, niin kuin edustaja Kankaanniemi totesi, jonkunnäköinen selonteko energiahuoltovarmuuden osalta ensi talven osalta. Onko se sitten myöhäistä? Minun mielestäni ei varmaan myöhäistä, mutta haasteet ovat isot, haasteet ovat tosi isot. Saman keskustelun kävin Joensuun Carunan voimalaitoksen johdon kanssa viime viikonloppuna, ja kyllä heilläkin vähän se näkymä oli heikonlainen, mitenhan tästä sitten ensi talven osalta mennään.

Minusta tarpeellista tätä olisi nyt pikaisella aikataululla jollakin tavalla, vaikka kevyemminkin, selvittää ja tehdä jonkunnäköinen selonteko ja käynnistää niitä toimenpiteitä, jotta myös ensi talvesta selvittäisiin.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet, som grundlagsutskottet och ekonomiskutskottet ska lämna utlåtande till.